

Australian Government

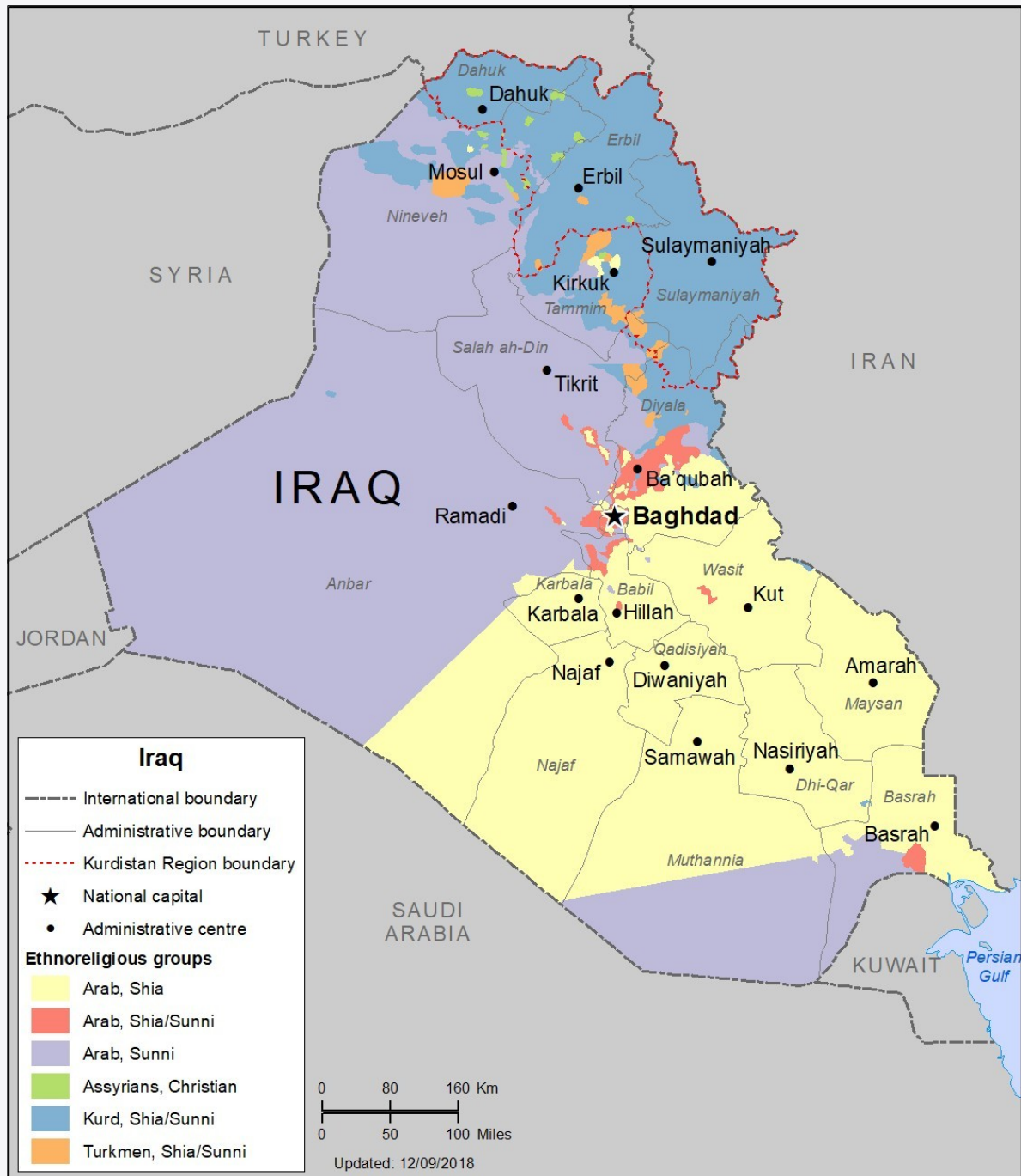
Department of Foreign Affairs and Trade

ДОКЛАД С ИНФОРМАЦИЯ ЗА СТРАНАТА НА МИНИСТЕРСТВОТО НА ВЪНШНИТЕ РАБОТИ И ТЪРГОВИЯТА

9 октомври 2018 г.

KAPTA

Тази карта е представена само за информация. Министерството на външните работи и търговията не поема отговорност за грешки или пропуски от каквото и да било географско естество. Номенклатурата и териториалните граници може да не отразяват непременно австралийската правителствена политика. Предоставя се от Общността на Австралия по лиценз Creative Commons Attribution 3.0 Australia.

СЪДЪРЖАНИЕ

1. ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ И ОБХВАТ	5
2. ИНФОРМАЦИЯ ЗА ПРЕДИСТОРИЯТА	6
Последни исторически развития	6
Демография	7
Икономически преглед	7
Политическа система	9
Правна рамка на човешките права	9
Ситуация по сигурността	10
3. МОЛБИ С ОСНОВАНИЯ ПО КОНВЕНЦИЯТА ЗА БЕЖАНЦИТЕ	12
Раса/Националност	12
Религия	14
Политическо мнение (Действително или приписвано)	17
Групи, които са обект на интерес	19
4. ДОПЪЛНИТЕЛНИ ОСНОВАНИЯ ЗА ЗАКРИЛА	24
Произволно отнемане на живота	24
Смъртно наказание	25
Изтезания	25
Произволни арести и задържания	25
5. ДРУГИ СЪОБРАЖЕНИЯ	27
Държавна закрила	27
Вътрешно преместване	28
Отношение към завръщащите се лица	30
Документация	31
Разпространение на измамите	33

СЪКРАЩЕНИЯ

ААХ Асаиб Ахл ал-Хак

ВРЛ Вътрешно разселени лица

ИД Ислямска държава

ИДИЛ Ислямска държава в Ирак и Леванта (известна също като Даеш)

ИСС Иракски сили за сигурност

БВП Брутен вътрешен продукт

КХ Катаиб Хизбула

КРП Кюрдско регионално правителство

ЛГБТИ Лесбийки, гей, бисексуални, транссексуални и интерсексуални

НПО Неправителствена организация

СНМ Сили за народна мобилизация (*Ал-Хашд Ал Шааби*)

МООНПИ Мисия на ООН за подпомагане на Ирак

ПООНР Програма на ООН за развитие

УНИЦЕФ Детски фонд на ООН

РЕЧНИК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ ТЕРМИНИ

Фетва: Ислямска правна позиция

Федерално правителство: Иракското национално правителство, но без Кюрдското регионалното правителство

Джизие: Годишен поголовен данък, налаган на немюсюлманите (прилага се от ИДИЛ)

Термини, използвани в този доклад

висок риск: МВРТ има информация за ясно изразена тенденция с инциденти

умерен риск: МВРТ има информация за достатъчно инциденти, които да предполагат модел на поведение

малък риск: МВРТ има информация за инциденти, но няма достатъчно доказателства, за да заключи, че те представляват тенденция

официална дискриминация

1. правни или регулаторни мерки, прилагани към определена група, които възпрепятстват достъпа до закрила от държавата или до услуги, които са достъпни за други групи от населението (примерите могат да включват, но не се ограничават до трудности при получаването на лични регистрации или документи за самоличност, трудности при признаването на документи, произволен арест и задържане)
2. поведение на държавните служители към определена група, което възпрепятства достъпа до закрила от държавата или до услуги, които иначе са достъпни, включително чрез неприлагане на законодателни или административни мерки

дискриминация в обществото

1. поведение на членове на обществото (включително членове на семейството, работодатели или доставчици на услуги), което възпрепятства достъпа на определена група до стоки или услуги, които обикновено са достъпни за други части на обществото (примерите могат да включват, но не се ограничават до отказ за наемане на собственост, отказ от продажба стоки или услуги или дискриминация при заетост)
2. остракизъм или изключване от членове на обществото (включително семейство, познати, работодатели, колеги или доставчици на услуги)

1. ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ И ОБХВАТ

- 1.1 Министерството на външните работи и търговията е изготвило този Доклад с информация за страната само с цел определяне на статута за закрила. Той представлява най-добрата преценка и оценка на МВРТ към момента на написването му и е различен от правителствената политика на Австралия по отношение на Ирак.
- 1.2 Докладът предоставя общ, а не изчерпателен преглед за страната. Той е изготвен по отношение на текущия обем на случаите за лицата, вземащи решения в Австралия, без да се позовава на отделни заявления за визи за закрила. Докладът не съдържа насоки за политиката за лицата, вземащи решения.
- 1.3 Министерско ръководство номер 56 от 21 юни 2013 г. съгласно раздел 499 от Закона за миграцията от 1958 г. гласи, че:
- Когато Министерството на външните работи и търговията е изготвило оценка на информацията за страната конкретно за процедурите по определяне на статута на закрила и тази оценка е достъпна за лицето, вземащо решение, то трябва да вземе предвид тази оценка, когато е уместно, при вземането на своето решение. За лицето, което взема решение, не е изключено да разгледа друга подходяща информация за страната.
- 1.4 Този доклад се основава на познания, получени на място, от МВРТ и на дискусии с редица източници в Ирак. Той взема предвид уместните и достоверни доклади с отворен код от правителствени и неправителствени източници, включително тези, изготвени от Амнести Интернешънъл, Европейската служба за подкрепа в областта на убежището (ЕСПОУ), Хюман Райтс Уоч, Международния комитет на Червения кръст, Международната организация за миграция, Агенция за границите на Обединеното кралство, източници на Организацията на обединените нации, Държавния департамент на САЩ и Световната банка, както и иракските правителствени и неправителствени организации и уважавани новинарски организации. Когато МВРТ не се позовава на конкретен източник на доклад или твърдение, това може да е, за да бъде защитен източникът.
- 1.5 Този актуализиран доклад за информация за страната заменя предишния доклад на МВРТ, публикуван за Ирак на 26 юни 2017 г.

2. ИНФОРМАЦИЯ ЗА ПРЕДИСТОРИЯТА

ПОСЛЕДНИ ИСТОРИЧЕСКИ РАЗВИТИЯ

2.1 През 1920 г. Ирак е създаден като британски протекторат от Лигата на нациите след Първата световна война и разпадането на Османската империя. През 1932 г. Ирак придобива независимост от Великобритания, а през 1958 г. Република Ирак е създадена след военен преврат.

2.2 Партия БААС на Саддам Хюсеин, която е светска, но със сунитско мнозинство, доминира политическия пейзаж на Ирак от 1968 до 2003 година. Саддам беше президент от 1979 г. до 2003 г. При Саддам Ирак започна война с Иран през 1980 г., която продължи до 1988 г. През 1990 г. Ирак нахлу в Кувейт и го анексира, преди да бъде отблъснат от коалиция от САЩ и други сили в конфликт, завършил през 1991 г. Съветът за сигурност на Организацията на обединените нации наложи икономически санкции на Ирак през 1990 г., които бяха разширени през 1991 г., за да изискат премахването на всички оръжия за масово унищожение.

2.3 През март 2003 г. коалиция, ръководена от САЩ (включително с Австралия), започна военни действия заради липсата на сътрудничество на Ирак с оръжейни инспектори, което доведе до отстраняването на Саддам и партията БААС. През юни 2004 г. временно правителство начело с Ияд Алави пое властта, докато коалиция с шиитско мнозинство начело с Ибрахим ал-Джафари спечели национални избори за преходно национално събрание през януари 2005 г. Национален референдум през октомври 2005 г. одобри нова конституция.

2.4 През декември 2005 г. изборите за постоянен законодателен орган - Съветът на представителите, доведоха до назначаването през май 2006 г. на Нури ал-Малики за министър-председател като компромис между шиитските, сунитските и кюрдските групи. Шиитската коалиция на Ал-Малики беше преизбрана през 2010 г. Д-р Хайдер ал Абади стана министър-председател след изборите през 2014 г.

2.5 През юни 2014 г. Ислямска държава в Ирак и Леванта (ИДИЛ), известна още като Ислямска държава (ИД) или Даеш, започна успешно нападение над Мосул, вторият по големина град в Ирак. Впоследствие ИДИЛ пое контрола над други райони на Ирак, включително над големи части от провинциите Анбар, Салах ал-Дин, Дияла и Киркук. През декември 2017 г. премиерът Хайдер ал-Абади обяви окончателна победа над ИДИЛ, след като иракските сили завзеха последните райони, които все още бяха под техен контрол по границата със Сирия. ИДИЛ продължава да извършва малки атаки главно срещу правителствени сили и служители по сигурността на пътните контролно-пропускателни пунктове. Тригодишният конфликт с ИДИЛ значително навреди на икономиката на Ирак и принуди над 3 милиона иракчани да напуснат домовете си. ИДИЛ вероятно ще провежда продължителни бунтовнически действия в Ирак в продължение на много години (вж. [Ситуация със сигурността](#)).

2.6 На 25 септември 2017 г. Кюрдското регионално правителство (КРП), създадено съгласно конституцията от 2005 г. (вж. [Регион Кюрдистан](#)), проведе необвързващ референдум за независимост на иракския регион Кюрдистан, както и на оспорвани територии под контрол на КРП. Референдумът премина, като доведе до искания на федералното правителство към кюрдските и други оспорвани области да анулират резултатите. Впоследствие федералните войски окупираха град Киркук, като поеха контрола над ценни нефтени находища. Дългогодишният кюрдски президент Масуд Барзани подаде оставка преди регионалните парламентарни избори, които се състояха на 30 септември 2018 г.

2.7 Нито една партия не получи мнозинство на националните избори през май 2018

г., въпреки че най-много гласове и места в парламента получи партията на шиитския духовник Муктада ал-Садр, бивш лидер на антиамериканската милиция, който се кандидатира с

антикорупционна платформа. След ръчно преброяване, приключено на 6 август 2018 г. и ратифицирано от Върховния съд на Ирак на 19 август, преговорите за формиране на правителството продължиха през октомври 2018 г.

ДЕМОГРАФИЯ

2.8 Точни и актуални официални демографски данни не са налице: последното преброяване е извършено през 1987 г. Конфликти, вътрешно разселвания и ограничения на капацитета възпрепятстваха опити в по-ново време за събиране на данни.

2.9 Държавният департамент на САЩ оценява населението на Ирак на приблизително 39 милиона. Арабите (75 на сто) и кюрдите (15 на сто) съставляват двете основни етнически групи. Други етноси включват тюркмени, асирийци, йезиди, шабази, бедуини, роми (понякога наричани с пейоративните термини "кавлия" или "циганин") и палестинци.

2.10 Данните на правителството от 2010 г. сочат, че 97 на сто от населението са мюсюлмани. Шиитите включва 55 до 60 на сто от населението и включват араби, шабази и кюрди фаили. По-голямата част от останалото население са сунити, включително араби сунити, които представляват около 24 на сто от общото население на Ирак. Повечето кюрди също са сунити и представляват около 15 на сто от националното население.

2.11 Преди войната през 2003 г. различните религиозни и етнически общности живееха заедно мирно, поне в градските райони. Иракският национализъм, строгият контрол на правителството и съществуването на исторически племена с двойна вяра допринасяха за социалната хармония. Бомбардировките през 2006 г. на шиитското светилище в Самара, северно от Багдад, предвещаха ескалация на сектантското напрежение, което раздели населението по религиозни линии. В последно време възходът на ИДИЛ доведе до организиране на шиитски и сунитски милиции съгласно сектантските подразделения.

2.12 Шиитските общности живеят в повечето райони на Ирак, но са концентрирани на юг и изток. По-голямата част от населението на Багдад са шиити, по-специално предградия като Садр Сити, Абу Дашир и Ал Дура. Сунитите живеят главно в западните, северните и централните райони на Ирак. Броят на районите, считани за смесени в Багдад, намалява. Някои райони на Багдад все още имат значителни сунитски общности, включително Абу Граиб. Областите Аадамия, Русафа, Зафарания, Дура и Рашид имат по-малки групи от сунитските общности. Смесени сунитско-шиитски общности живеят в областите Русафа и Карада, а по-малки смесени общности има също в областите Дура, Рашид, Карх, Мансур и Кадхимия.

ИКОНОМИЧЕСКИ ПРЕГЛЕД

2.13 Конфликтът с ИДИЛ значително отслаби икономиката на Ирак. Според Световната банка обществената инфраструктура и бизнес активността значително са намалели в онези райони, които са най-засегнати от ИДИЛ и нивото на бедност е двойно по-висока от това на засегнатите райони.

2.14 Иракската икономика продължава да бъде силно зависима от петрола, а нейното икономическо благополучие е тясно обвързано с глобалните цени на петрола. Световната банка оценява, че възходът на ИДИЛ е навредил на икономика, която не е свързана с петрола, повече отколкото на икономиката, свързана с петрола, въпреки че контрабандата на петрол за финансиране на операции с ИДИЛ намали приходите на правителството между 2014 и 2017 година.

2.15 Световната банка изчислява, че растежът на БВП остава положителен през 2015 и 2016 г., но се е свил с 0,8% през 2017 г. до голяма степен поради промените в производството на петрол. Световната банка прогнозира, че икономиката ще започне да се подобрява заедно с възстановяването след конфликта и с подобряването на ситуацията със сигурността.

2.16 Нивото на бедност е високо с изключение на относително стабилния регион на Кюрдистан. Според Световната банка равнището на бедност е най-високо в южните провинции въпреки наличието на петрол, както и в големите градски райони.

2.17 Лошата транспортна инфраструктура, отразяваща години на конфликти и липса на инвестиции, изостря бедността. Много иракчани имат затруднения с намирането на работа, както и с достъпа до основни услуги, включително на услуги от здравеопазването, образованието и пазари с храни. Контролно-пропускателните пунктове за сигурност, създадени от одобрените от държавата Сили за народна мобилизация (СНМ), също възпрепятстват предоставянето на хуманитарна помощ.

2.18 Ирак е на 169-о място от 180 държави в Индекса за корупцията на Трансперънси Интернешънъл за 2017 г. След ескалиращи протести заради високите нива на корупция и *фетва*, издадена от висшия аятолах Систани, най-високопоставеният шиитски духовник в Ирак, през август 2015 г. премиерът Абади обяви амбициозен план за реформиране на правителството, включително чрез ограничаване на корупцията. Муктада ал-Садр, чиято партия спечели най-голям брой гласове на националните избори през май 2018 г., беше начело на протести срещу корупцията с до 50 000 души на площад Тахрир в Багдад и проведе своята предизборна кампания с антикорупционна платформа.

Здравеопазване

2.19 Конституцията гарантира правото на здравеопазване и гласи, че правителството ще поддържа общественото здраве и ще осигури средства за профилактика и лечение. Ирак беше на 121 място от 188 държави в Индекса на човешко развитие на Програмата на ООН за развитие на 2016 г. със средна продължителност на живота спрямо раждането от 67,4 години за мъжете и 71,8 за жените.

2.20 В Ирак има смесица от държавни и частни болници, а първичната здравна помощ се предоставя както от частни, така и от държавни клиники. Здравната инфраструктура пострада от десетилетията на конфликти. Дори преди възхода на ИДИЛ, много лечебни заведения за първична медицинска помощ разполагаха с недостатъчно ресурси и много квалифицирани здравни работници се преместиха в чужбина или в по-безопасни райони на Ирак. Здравните услуги са ограничени, особено в райони, засегнати от конфликт, както и в райони с голям брой вътрешно разселени лица (ВРЛ). Службата на ООН за координация на хуманитарните въпроси (СООНКХВ) изчислява, че 7,3 милиона души, които се нуждаят от здравни услуги, нямат достъп до тях.

2.21 Планът за хуманитарен отговор на службата от март 2018 г. изчисли, че 1,9 милиона души се нуждаят от помощ за обезпечаване на достъп до храна, а 5,4 милиона души нямат вода, санитарни условия и хигиена.

Образование

2.22 Конституцията предвижда задължително основно образование. Децата в района на Кюрдистан посещават задължително училище до 15-годишна възраст. Преди Ирак беше регионален лидер в образованието, но годините на конфликти доведоха до намаляване на образователните резултати.

2.23 Програмата на ООН за развитие изчисли, че децата, които понастоящем учат в училище, може да се очаква да получат 10,1 години училищно образование, но че средните години на обучение за тези, които в момента са над 25 години, са били 6,6 години. Момчетата са с по-ниска очаквана продължителност на училищното образование с 9,7 години в сравнение с момчетата, които са с 11,5 години. Около 80 на сто от иракчаните над 15 години са грамотни.

2.24 Общините възстановяват училища въпреки недостига на учители и разрушенията, щетите и използването на учебни заведения, включително училища и университети, от военните или бунтовниците в райони, засегнати от конфликтите. Държавният департамент на САЩ съобщава, че хиляди училища в районите, пострадали от ИДИЛ, са отворени отново, но на децата на вътрешно разселени хора, особено на тези, които живеят извън лагерите, продължава да им бъде отказвано образование. Децата без гражданство нямат личните карти, необходими за записване в училищата. МВРТ оценява, че макар че образователните стандарти в Ирак вероятно са спаднали, ситуацията е най-сериозна в районите, засегнати от конфликти, и в райони, в които се намират значителен брой

вътрешно разселени лица.

2.19 Заможните семейства в Багдад имат достъп до по-висококачествено образование в частни и международни училища. Таксите за частни училища в Багдад са средно около 1300 щатски долара на месец.

Заетост

2.25 Точни официални данни за пазара на труда не са налични. Докладът за човешко развитие на ПРООН за 2016 г. оцени равнището на безработица от 16,9 на сто, а безработицата сред младите хора - на 35,1 на сто. Влиянието на конфликта и последващото възстановяване върху процентите на заетост и участие не е измерено. Публичният сектор е досега най-големият работодател, а частният сектор е слабо развит. Правителството получава по-голямата част от приходите си от износа на петрол, но в петролната индустрия работят малко хора. Правителството осигурява заетост на около 40 на сто от иракската работна сила. В отговор на влошаващото се икономическо положение правителството намали заплатите в публичния сектор и замрази наемането служители в публичния сектор (с изключение на медицински и военни служители) в бюджета за 2016 г. Бюджетът за 2017 г. включи допълнителни мерки за намаляване на разходите в публичния сектор, включително данък от 3,8 на сто върху заплатите на държавните служители. Въпреки тези мерки правителството продължава да изпитва затруднения да изплаща заплатите в публичния сектор.

ПОЛИТИЧЕСКА СИСТЕМА

2.26 Ирак проведе общи избори през май 2018 г. (Вж. [Последни исторически развития](#)). Съветът на представителите, който е еднокамарен парламент, назначава министър-председателя и одобрява Министерски съвет, определен от министър-председателя. Членовете на Съвета на представителите отстъпват на местата си в парламента, за да служат в Министерския съвет. Конституцията предвижда и горна камара - Съвет на федерацията, която все още не е създадена. Ролята на Съвета на федерацията не е определена от Конституцията.

2.27 Съветът на представителите се състои от 329 членове, избрани чрез пропорционално представителство от списък с открито обявяване. Членовете имат четиригодишен мандат. Конституцията определя квота от 25 на сто от местата в Съвета на представителите, която трябва да бъде заета от жени. Осем места са запазени за малцинствата - пет за християни, едно за сабеи-мандейци, едно за шабаци и едно за йезиди. Ирак има 18 провинции, понякога наричани "окръзи", всяка от които се ръководи от избираем провинциален съвет, който назначава управител.

Регион Кюрдистан

2.28 КРП е автономно регионално правителство, признато съгласно иракската конституция и със седалище в Ербил. КРП носи отговорност за администрацията в провинциите Ербил, Сулеймания и Дахук. Кюрдското регионално събрание има 111 места, от които пет са запазени за християни и пет за тюркмени. Най-малко тридесет процента от местата трябва да бъдат заемани от жени. Последните избори в региона на Кюрдистан бяха проведени през септември 2013 г., като официалните резултати все още се очакват към средата на октомври 2018 г. (Вж. [Последни исторически развития](#)).

ПРАВНА РАМКА НА ЧОВЕШКИТЕ ПРАВА

2.29 Конституцията на Ирак гарантира основните права на човека, включително върховенството на закона, равенството пред закона, равните възможности, неприкосновеността на личния живот и съдебната независимост. Конституцията забранява дискриминацията въз основа на пол, раса, етническа принадлежност, националност, произход, цвят на кожата, религия, секта, убеждения или мнения, икономически или социален статут.

2.30 Конституцията предвижда Върховна комисия по правата на човека.

Правителството назначи първите комисари през 2012 г., но ефективността на комисията не е ясна. Тя има широк мандат, но се смята, че

има ограничени правомощия. Иракските неправителствени организации (НПО) се оплакват пред органите на Организацията на обединените нации, че назначаването на комисари е политизирано. Глобалният алианс на националните институции за правата на човека оцени Върховната комисия по правата на човека в Ирак като частично съобразена с Парижките принципи относно националните институции за правата на човека ("Б").

2.31 Проектът за Конституция на региона на Кюрдистан забранява дискриминацията въз основа на език, възраст, увреждания и пол. Регионът на Кюрдистан има своя Независима комисия по правата на човека, която сътрудничи поне отчасти с федералната Върховна комисия за правата на човека. Държавният департамент на САЩ съобщава, че Комисия по правата на човека на Кюрдистан редовно и независимо докладва на Кюрдското регионално правителство.

СИТУАЦИЯ ПО СИГУРНОСТТА

2.32 Няколко фактора влияят на ситуацията със сигурността в Ирак, включително действията на оставащите бойци на ИДИЛ (или на други екстремистки бойци, възникнали след поражението на ИДИЛ), както и на други въоръжени групировки (включително на одобрените от държавата Сили за народна мобилизация; вж. Сили за народна мобилизация (СНМ или Ал-Хашд Ал Шааби)) и историческото напрежение между вътре между самите шиитски и сунитски общности. В региона на Кюрдистан ситуацията със сигурността се влияе от напрежението между федералното правителство и КРП, напрежението между различните кюрдски политически блокове и действията на Турция и Иран.

2.33 Оставащите бойци на ИДИЛ и други екстремистки бойци, както и нарастващото влияние на СНМ са най-належащите въпроси, влияещи на настоящата ситуация със сигурността в Ирак. Въпреки че ИДИЛ загуби обявения от него "халифат" в Ирак и Сирия, той продължава да бъде заплаха за Ирак. В доклад, внесен в Съвета за сигурност на ООН от екипа на ООН за аналитичната подкрепа и наблюдение на санкциите през август 2018 г., се изчислява, че до 30 000 бойци на ИДИЛ продължават да бъдат активни в Ирак и Сирия.

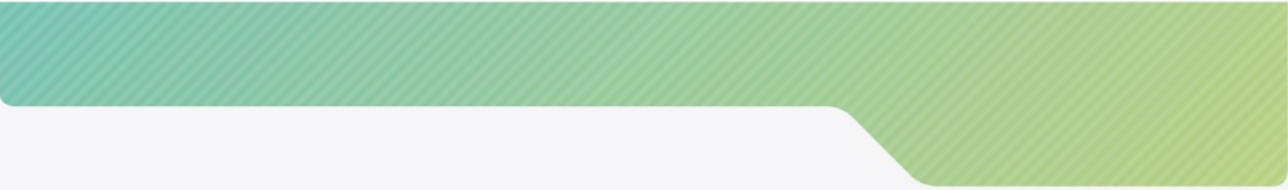
2.34 ИДИЛ вероятно ще продължи безразборно да организира атаки срещу иракски цивилни и да нарушава човешките права като бунт в по-малък мащаб. Например на 15 януари 2018 г. ИДИЛ нападна пазар в централен Багдад, като уби поне 38 души и рани 105 души. В северния иракски регион Киркук 25 души бяха убити от ИДИЛ преди националните избори. ИДИЛ твърди, че е извършил 58 атентата в региона от декември 2017 г. насам. В региона на Кюрдистан ИДИЛ уби 12 членове на едно семейство през юни 2018 г.

2.35 Силите за сигурност на Ирак ще се фокусират известно време върху консолидирането на напредъка, постигнат срещу ИДИЛ, както и върху ограничаването на заплахата от вероятен бунт на ИДИЛ в Ирак. Сблъсъците между ИДИЛ и силите за сигурност продължават, особено в източния пустинен регион на Ирак. Например иракските сили за сигурност съобщиха за убийството на 45 членове на ИДИЛ през юни 2018 г., а силите на Глобалната коалиция срещу ИДИЛ извършиха 31 удара срещу групировката в седмицата от 2 до 8 юли.

2.36 Многобройните шиитски въоръжени групировки в Ирак включват *Сарая Ал-Салам* (САС, известна още като "Бригадите за мир" и частично съставена от бивши бойци на Армията Махди), *Асаиб Ахл ал-Хак* (ААХ), *Катаиб Хизбула* (КХ) и Бригадите Бадр. САС и Бригадите Бадр са военните подразделения на политическите движения на Садр и на Организацията Бадр. Някои шиитски групи спонсорират формирането на милиции на местни християнски и сунитски общности за разделяне и отслабване на тези общности. Местни и международни наблюдатели обвиниха някои групировки на СНМ в извършване на злоупотреби с цивилни (вж. Сили за народна мобилизация (СНМ или Ал-Хашд Ал Шааби)) и в участие в престъпна дейност. Насилието между различните въоръжени шиитски групи също е често, но обикновено е на ниско ниво.

2.37 Регионът на Кюрдистан изпитва по-ниски нива на несигурност в сравнение с други райони на Ирак. Това може да отразява по-големия капацитет на кюрдските сили за сигурност, както и по-ниските нива на етническо и религиозно многообразие в

региона. Скорошното увеличение на броя на вътрешно разселените лица, влизащи в региона, затрудни способността на кюрдските власти да гарантират безопасността на хората, които бягат в региона. Турция обстрелва заподозрени бойци в

села по границата между Турция и региона на Кюрдистан, а турските сили са преминавали границата в преследване на бойци. Турция също поддържа военна тренировъчна и артилерийска база в Башика, близо до Мосул, без одобрението на федералното правителство. КРП продължава да има контрол върху някои оспорвани области, от които успешно изгони ИДИЛ. Има някои инциденти с насилие между групировки, свързани с КРП, и с шиитските милиции.

3. МОЛБИ С ОСНОВАНИЯ ПО КОНВЕНЦИЯТА ЗА БЕЖАНЦИТЕ

РАСА/НАЦИОНАЛНОСТ

3.1 Конституционните и законодателни механизми за закрила на Ирак за етническите малцинства са силна на хартия, но се прилагат рядко и неравномерно. Етническите малцинства в Ирак имат политическо представителство и участват в обществения живот. Конституцията признава както арабския, така и кюрдски език за официални езици и предвижда правото на хората да обучават децата си на езиците на малцинствата като тюркменски, сирийски и арменски.

3.2 Етническите малцинства съобщават за широко разпространена социална дискриминация под формата на затруднения в достъпа до заетост, жилища и различни услуги, включително до образование. Това отразява непотизъм, сектантска идентичност и обществени предразсъдъци, а не дискриминационни правителствени политики.

3.3 МВРТ оценява, че хората са изправени пред нисък риск от официална дискриминация въз основа на етническата си принадлежност, но че хората могат да бъдат изправени пред умерен риск от социална дискриминация, ако живеят в район, където етническата им принадлежност е тази на малцинството.

Кюрди фаили

3.4 Повечето кюрди фаили са шиити, за разлика от повечето други кюрди, които са сунити. Предишни (доминирани от сунитите) правителства се отнасяха към кюрдите фаили с подозрение и враждебност. През 70-те и 80-те години на 20 в. (сунитската) партия БААС лиши десетки или дори може би стотици хиляди кюрди фаили от гражданството им и ги изгони от Ирак главно в Иран. От 2003 г. кюрдите фаили се завърнаха от Иран в Ирак и живеят главно по границата с Иран, включително в провинциите Басра (където живеят приблизително 10 000 кюрди фаили), както и в източните части на Дияла, Уасит и Майсан. Общности на кюрдите фаили също живеят в Багдад и може да живеят в други райони. Докато повечето първоначално бяха без гражданство при завръщането си в Ирак, много от тях вече успяха да си върнат гражданството. Сега има законодателство за връщане на гражданство, въпреки че процесът може да бъде административно сложен, ако на дадено лице липсва достатъчно документация, която да докаже иракския произход.

3.5 Много кюрди фаили, които не са си върнали гражданството, се страхуват от официална дискриминация поради липсата на документация. Местните НПО-та приписват този страх на липсата на осведоменост сред кюрдите фаили за техните права. Федералното правителство и КРП предприеха множество стъпки за защита на кюрдите фаили, включително осигуряване на финансова компенсация и възстановяване на заетостта (въпреки че влошаващото се икономическо положение засегна това). Възстановяването на имуществото, което е било конфискувано или окупирано при експулсирането на кюрдите фаили, е сложно от административна гледна точка, но съществуват правни процеси за улесняването му. Съдилища одобриха връщането на имоти, въпреки че противопоставяне от страна на сегашните обитатели попречи на някои кюрди фаили да възстановят реално своите имоти.

3.6 Местните източници твърдят, че социалната дискриминация срещу кюрдите фаили продължава да се проявява и че общностите, доминирани от други етнически или религиозни групи, не приветстват кюрдите фаили. С този остракизъм се сблъскват и други групи в райони, където те са етническо или религиозно малцинство. Настоящият брой на кюрдите фаили е трудно да бъде оценен, тъй като мнозина не са готови

директно да бъдат идентифицирани по етнически произход.

3.7 МВРТ оценява, че кюрдите фаили са изправени пред нисък риск от официална дискриминация, въпреки че този риск нараства за кюрдите фаили, които продължават да бъдат без гражданство. МВРТ оценява, че кюрдите фаили са изправени пред нисък риск от социална дискриминация.

Иракчани от африкански произход

3.8 Иракчаните от африкански произход (понякога наричани "черни иракчани") са сред най-бедните и най-маргинализирани общности в Ирак. Повечето иракчани от африкански произход са потомци на мигранти и роби в Ирак, като в някои случаи са с вековно присъствие в Ирак. Много от членовете на тази общност живеят в неофициални селища, засегнати от изключителна бедност и пренаселеност в и около южните райони като Басра, Ди Кар и Майсан. Много малко иракчани от африкански произход имат по-високо от средно образование, а местни източници предоставят информация, че равнището на безработица сред иракчаните от африкански произход може да достигне 80 процента.

3.9 МВРТ няма информация за официални политики, които дискриминират иракчаните от африкански произход. Общността има достъп до услуги като здравеопазване и образование при същите условия като другите иракчани, въпреки че качеството на услугите в районите, където живеят иракчаните с африкански произход, е лошо. Иракчани от африкански произход са изправени пред социална дискриминация под формата на изключване от заетост и словесен тормоз. Представителите на общността им съобщават, че са наричани "роби", а децата изпитват подобен тормоз в училищата, което води до висок процент на отпадане. Местни източници съобщават за насилие над иракчани от африкански произход, включително за убийството през 2015 г. на служител на НПО, концентрирано върху правата на иракчаните от африкански произход. МВРТ не е в състояние да провери мотивите за тази атака.

3.10 МВРТ оценява, че иракчаните от африкански произход са изправени пред нисък риск от официална дискриминация и на умерен риск от социална дискриминация. Иракчаните от африкански произход са изправени пред умерен риск от насилие (като цяло или целенасочено).

Палестинци

3.11 Повечето палестинци живеят в Багдад. Правителството не признава палестинците като бежанци, въпреки че законодателството осигурява механизми за закрила на палестинците, включително правото на достъп до същите услуги като за другите бежански общности.

3.12 Местните източници съобщават, че палестинците са изправени пред проблеми, сходни с тези на други общности на бежанци и вътрешно разселени лица в Ирак, включително атаки от въоръжени групировки, както и трудности с препитанието като прекомерни разходи за наем. Палестинците съобщават за лошо отношение от страна на властите, въпреки че броят и сериозността на подобни обвинения значително намаляха от 2006 г. насам.

3.13 МВРТ оценява, че палестинците са изправени пред умерен риск от официална дискриминация. МВРТ оценява, че палестинците са изправени пред умерен риск от социална дискриминация и насилие, съответстващ на риска, пред който са изправени и други етнически и религиозни групи в районите, където те са малцинство.

Шабаци

3.14 Общността на шабаците е предимно шиитска, въпреки че 30 до 40 на сто от тях се идентифицират като сунити. Повечето живеят в провинция Нинава, източно от Мосул и са културно различни както от арабите, така и от кюрдите. Опитите за "арабизиране" на шабаците бяха осъществени по времето на Саддам Хюсеин. Международната група за правата на малцинствата твърди, че някои кюрдски активисти оказват натиск върху шабаците да се идентифицират като кюрди, за да обосноват кюрдските претенции

спрямо региона. Шабаците не са споменати в Конституцията и по този начин нямат изрично право езикът им да бъде преподаван в училищата. Много шабаци бяха разселени от боевете с ИДИЛ, а някои участваха в конфликта или заедно с кюрдските сили Пешмерга, или в конкретни милиции на шабаци.

3.15 МВРТ оценява, че шабаците са изправени пред умерен риск от официална и социална дискриминация. Шабаците, живеещи в райони на страната, където насилието продължава, както и разселените шабаци са изправени пред риск от насилие, подобен на този, с който се сблъскват и други групи, живеещи в тези райони или ситуации.

Тюркмени

3.16 Повечето тюркмени живеят в северната част на Ирак (провинции Нинава, Ербил, Салах ад Дин и Дияла). Тюркменската общност включва привърженици както на сунитската, така и на шиитската вяра. МВРТ има информация за съобщения за тюркменски жени и мъже, отвлечени от ИДИЛ и подложени на насилие, вързани за електрически стълбове и изнасилени пред семействата им. Международните наблюдатели смятат, че ИДИЛ е отговорна за нападенията над тюркменски села в Северен Ирак с химически оръжия. Местните източници съобщават, че въоръжени групировки, свързани с правителството и с КРП, както и други необвързани въоръжени групировки, сплашвали и дискриминирали тюркмени по време на окупацията на ИДИЛ. Това ограничи възможностите на тюркмените да се преместят от контролирани от ИДИЛ райони към по-безопасни райони на Ирак. МВРТ не успя да установи условия, пред които са изправени тюркмените след разгрома на ИДИЛ, но са му известни съобщенията за насилие над тюркмени в контекста на последните избори.

3.17 МВРТ оценява, че тюркмените са изправени пред умерен риск от официална и социална дискриминация. След разгрома на ИДИЛ МВРТ оценява, че тюркмените са изправени пред риск от насилие, сходен с този на останалите иракчани.

РЕЛИГИЯ

3.18 Конституцията постановява исляма за официална религия на държавата. Тя гарантира свобода на религиозните вярвания и практика за всички лица, включително за християни, йезиди и сабеи мандейци. Религиозните институции работят при слаб надзор от официалните власти.

3.19 Конституцията установява исляма като основна база за цялото законодателство. Законите забраняват практикуването на бахайската вяра и ухабитския клон на сунитския ислям. Наредби, основани на ислямското право (*шариата*) забраняват на хората да сменят мюсюлманската вяра, въпреки че МВРТ няма информация за преследване в такива случаи. Местните църкви могат да откажат да приемат новопокръстени лица поради страх от ответни мерки от страна на членовете на местната общност.

3.20 Съгласно иракското законодателство дете под 18 години автоматично ще стане мюсюлманин, ако някой от неговите немюсюлмански родители също е започнал да изповядва исляма. Мюсюлманите не могат да стават последователи на други религии. Съгласно *Закона за личния статут* (от 1959 г.), ако единият родител е мюсюлманин, детето трябва да е мюсюлманин. Това не позволява на децата да избират собствената си религия като възрастни.

Християни

3.21 През 1987 г. правителството изчисли, че в Ирак живеят 1,4 милиона християни. Според лидерите на християнската общност този брой е спаднал до по-малко от 250 000. Конфликтът в Ирак след 2003 г. засегна пряко всички религиозни общности, а християнската общност беше изправена пред високо ниво на насилие от страна на въоръжени групировки. Възходът на ИДИЛ изостри насилието над християните и мнозина избягаха от Ирак.

3.22 Християнските групи включват халдейските католици (67 на сто от всички християни) и асирийската източна църква (допълнителни 20 на сто). По-малобройните деноминации включват сирийски православни християни, сирийски католици, арменски католици, арменски православни християни, англикански християни, евангелски и

други протестанти. Конституцията изрично защитава свободата на вярвания и практикуването им от страна на християните.

3.23 Местните източници съобщават, че християните исторически са играли важна посредническа роля между сунитските и шиитските общности. Правителството предоставя символична подкрепа на християнската общност.

Много от политическите и религиозни лидери на Ирак, включително бившият премиер ал-Малики и шиитският духовник Муктада ас-Садр, присъстваха на повторното освещаване на асирийска католическа църква в Багдад, която беше унищожена от бомба през 2010 г. Встъпването в длъжност на патриарха на халдейската църква привлече подобни посещения на високо ниво. Това показва, че правителството цени християнската общност в Ирак и е готово да осигури закрила там, където има възможност за това.

3.24 Общият спад в приемането на етническите и религиозните малцинства сред мнозинството общности в Ирак засегна и християните. Местни източници съобщават за засилен тормоз и насилие в райони, където християните са малцинство, включително в шиитските райони на Багдад или в Басра. Християните могат да престанат да участват в обществото заради собствената си безопасност. Закрилата от страна на държавата често е недостатъчна. Насилието над християни в региона на Кюрдистан е по-рядко срещано, но християните в региона продължават да се сблъскват с дискриминация под формата на сплашване и отказ на достъп до услуги. Евангелските християни в региона твърдят, че са изправени пред бюрократични препятствия, които възпрепятстват регистрацията на техните църкви в региона на Кюрдистан.

3.25 ИДИЛ подложи християните на високо ниво на насилие и дискриминация в районите, които бяха под неин контрол. ИДИЛ принуди християните да преминат към исляма, да плащат данък джизие или да бъдат подложени на смърт или изгонване. Докладът за човешките права за 2017 г. на Държавния департамент на САЩ съобщава за множество злоупотреби от страна на ИДИЛ срещу християни (и други малцинствени общности в контролирани от ИДИЛ райони), включително екзекуции, отвлечения, изнасилвания, робство, принудителен брак, принудителни аборти, експулсиране, кражба и унищожаване на имущество. ИДИЛ унищожиха религиозни обекти, включително през януари 2016 г. 1400-годишният манастир "Свети Илия", най-старият християнски манастир в Ирак. Повечето християни се опитаха да избягат от контролираните от ИДИЛ райони, а много от тях потърсиха безопасност извън Ирак. Някои християни се оплакват, че силите Пешмерга и други сили за сигурност са поели контрола върху домовете и върху поне един град, изоставен от християните, бягащи от ИДИЛ. Много асирийци твърдят също, че кюрдите са отчуждили земите им при управлението на партията БААС между 1968 г. и 2003 г.

3.26 Някои християни се завръщат в райони, контролирани по-рано от ИДИЛ след поражението на групировката в различни области. През 2018 г. някои християни се завърнаха по домовете си в равнините на Нинава, за да проведат великденски служби за първи път след окупацията и установиха, че християнските църкви и домове са били разрушени.

3.27 МВРТ оценява, че християните в Ирак са изправени пред ниска степен на официална дискриминация. МВРТ освен това оценява, че християните са изправени пред умерени нива на социална дискриминация и насилие, сходни с тези, с които се сблъскват другите религиозни общности в области, където са малцинство.

Сабеи мандейци

3.28 Сабеите мандейци се придържат към монотеистична гностическа религия. Те почитат някои еврейски и християнски религиозни личности, по-специално Йоан Кръстител, но не и други, като сред тях са Исус, Мойсей и Авраам. Техните религиозни обреди подчертават важността на кръщението и храмовете им често се намират в близост до реки.

3.29 Преди 2003 г. повечето сабеи мандейци живеяха в Ирак. След избухването на войната през 2003 г. мнозина избягаха в съседни страни, включително в Йордания. Държавният департамент на САЩ изчислява, че 5000 до 10 000 сабеи мандейци продължават да пребивават в Ирак. Повечето сабеи мандейци живеят в южен Ирак, включително в Басра и в южните провинции Ди Кар и Майсан, но малък брой живеят в Багдад и в региона Кюрдистан. След възхода на ИДИЛ много сабеи мандейци избягаха от Багдад. Сабеите мандейци имат едно запазено място в Съвета на представителите.

3.30 Конституцията дава изрична защита на свободата на религиозните вярвания на сабеите мандейци и на практикуването им от тях. На практика МВРТ има

информация за примери за местни власти, които използват бюрократични пречки, за да предотвратят отварянето на допълнителни храмове. МВРТ има информация, че сабеите мандейци не са непременно обект на атаки или дискриминация въз основа на тяхната религия, а тъй като много са (или са били) златари, те са били обект на атаки

от финансово мотивирани престъпни банди. Престъпните действия срещу сабеите мандейци включват отвлечения за откуп, като има висок риск да бъдат убити заради отказ да платят. Някои сабеи мандейци съобщават за социална дискриминация, като твърдят, че са считани за "мръсни" от други иракчани. Някои съобщават, че други иракчани отказват да докоснат храната и напитките на сабеите мандейци, като по този начин изключват сабеите мандейци от работа, включваща приготвяне или продажба на храна. За да избегнат тормоз на ниско ниво, някои жени, които са сабеи мандейци, носят забрадки, въпреки че това не е техен обичай. Намалването на толерантността към другите религиозни общности в цял Ирак засяга сабеите мандейци, както и другите малцинства.

3.31 МВРТ оценява, че сабеите мандейци са изправени пред нисък риск от официална дискриминация. МВРТ оценява, че сабеите мандейци са изправени пред умерен риск от социална дискриминация и насилие, сходен с този, с който се сблъскват другите религиозни общности в райони, където те са малцинство.

Шиити

3.32 Шиите традиционно са живели в цялата територия на Ирак. Рязкото нарастване на сектантското насилие от 2003 г. насам накара някои шиити да напуснат сунитските райони. Възходът на ИДИЛ през 2014 г. доведе до това много тюркменски и шабакски шиити да се преместят в други области. Като общността в Ирак с доминираща роля в правителството, шиитите са изправени пред малка или никаква официална дискриминация. МВРТ оценява, че съобщените случаи на социална дискриминация, особено във връзка с икономическите възможности и възможностите за заетост, вероятно ще бъдат свързани с покровителство и непотизъм като например, че нямат правилните контакти за осигуряване на достъп до работа или жилище. В районите, в които шиитите не са религиозна група в мнозинство, дискриминацията по отношение на заетостта вероятно ще бъде по-силно изразена, но все още е тясно свързана с покровителството и непотизма. Преместването в шиитските райони значително намалява риска от дискриминация, но преместването е трудно при липса на фамилни или други връзки в дестинацията (вж. Вътрешно преместване).

3.33 Антишиитското насилие намаля през 2018 г. след поражението на ИДИЛ (вж. Ситуация със сигурността). Въпреки това продължават да се случват изолирани случаи на насилие в доминираните от шиити райони на Ирак, спрямо които ИДИЛ има претенции. Насилието между шиитски милиции, които са в опозиция (включително тези в СНМ), също се среща, по-често в шиитските райони като Багдад и южен Ирак. Насилието между шиите често е свързано с други престъпни дейности, включително грабежи и отвлечения. Местни източници съобщават, че онези, които участват активно в дадена милиция, са изправени пред по-голям риск от насилие в шиитските общности в сравнение с обикновените цивилни, които могат да бъдат възприемани като част от района на милицията или племенната група.

3.34 МВРТ оценява, че шиитите не са изправени пред официална дискриминация. Освен това МВРТ преценява, че шиитите не са изправени пред социална дискриминация в шиитските райони, въпреки че са изправени пред умерен риск от насилие по време на значителни шиитски религиозни празници и поклонения.

Сунити

3.35 След отстраняването от власт на Саддам Хюсеин и на партията на БААС (доминирана от сунити) много сунити се чувстваха маргинализирани. Това се изостри от схващането сред мнозинството от шиитско население, че сунитската общност е свързана с ИДИЛ, както и от неспособността на правителството да помогне на сунитите, които се опитваха да избягат от ИДИЛ. Правителството работи усилено за защита на цивилните в борбата срещу ИДИЛ, но понякога не успяваше да реагира категорично спрямо възмездни действия срещу сунитите от страна на иракските сили за сигурност (ИСС) или СНМ. Тези фактори засилиха напрежението между сунитските и шиитските общности в Ирак.

3.36 Сунитите, включително вътрешно разселените лица, продължават да съобщават,

че групировките на СНМ ги тормозят, обвиняват ги в подкрепа на ИДИЛ и физически ги нараняват. Сунитите съобщават за подобно поведение спрямо тях, макар и в по-малка степен, от страна на ИСС в някои области. Държавният департамент на САЩ и международните правозащитни групи съобщават, че силите, свързани с правителството, таргетират мъже сунити, които се опитват да избягат от контролираните от ИДИЛ райони, и пречат на сунитите да напуснат

и да навлязат в контролирани от правителството райони. Милиции, свързани със СММ, разграбиха и унищожиха имоти, притежавани от сунити, след изгонването на ИДИЛ, а в някои райони попречиха на разселените сунити да се върнат по домовете си. Извън районите, контролирани от ИДИЛ, сунитите бяха изправени пред тормоз и дискриминация под формата на по-натрапчиви проверки на контролно-пропускателните пунктове, както и предоставяне на услуги с по-ниско качество в районите със сунити.

3.37 МВРТ оценява, че извън районите, наскоро контролирани от ИДИЛ, сунитите са изправени пред нисък риск от обществено насилие въз основа на своята религия. МВРТ оценява, че сунитите са изправени пред умерен риск от официална и обществена дискриминация в области, където са малцинство. Рискът от дискриминация варира в зависимост от местното влияние и връзките на дадено лице.

Йезиди

3.38 Йезидите са религиозна група, концентрирана в Северен Ирак. Тяхната религия е отличителна и изключително синкретична, повлияна от вярвания и практики на зороастризма, исляма и християнството. Повечето йезиди са кюрди и говорят кюрдски езици, но използват арабски като език за богослужения. Конституцията изрично защитава свободата на вярванията на йезидите и практикуването им от тях.

3.39 Преди възхода на ИДИЛ общностите на йезидите живееха в и около Мосул, Синджар, Тал Афар, Ширхан и равнините на Нинава. ИДИЛ разсели хиляди йезиди между 2014 г. и 2017 г. Много йезиди продължават да бъдат разселени в северен Ирак, неспособни или нежелаещи да се върнат у дома след поражението на ИДИЛ. Някои йезиди избягаха в планината Синджар в Нинава, в близост до град Синджар, след като през август 2014 г. в град на йезиди имаше клане. Много от тях не са склонни да се завърнат и продължават да пребивават в импровизирани лагери, страхувайки се от възобновяване на насилието.

3.40 ИДИЛ смятат йезидите за "вероотстъпници" и за разлика от християните не им дават възможност да плащат данък *джизие*. ИДИЛ подложи йезидите на екзекуции, отвличания, изнасилвания, робство, принудителни бракове, принудителни аборти, експулсирания, кражби и унищожаване на имущество. Момичета йезиди конкретно бяха обект на поробване или принудителни бракове с бойци на ИДИЛ.

3.41 МВРТ оценява, че йезидите в Ирак са изправени пред нисък риск от официална дискриминация. МВРТ оценява, че подобно на други малцинства в Ирак, йезидите са изправени пред умерен риск от социална дискриминация и насилие в районите, където са малцинство.

ПОЛИТИЧЕСКО МНЕНИЕ (ДЕЙСТВИТЕЛНО ИЛИ ПРИПИСВАНО)

3.42 Конституцията предвижда всеобщо избирателно право и прехвърляне на властта мирно и с демократични средства. Ирак проведе множество избори от 2003 г. насам (вж. [Последни исторически развития](#) и [Политическа система](#)) с мирни промени в управлението. Конституцията предвижда правото на учредяване и присъединяване към сдружения и политически партии. Конституцията също така предвижда свобода на събранията и мирните демонстрации, както е регламентирано в закона. Наредбите включват изискване организаторите да търсят разрешение седем дни преди провеждането на демонстрация и ограничения за демонстрации, които насърчават расизма, сектантството, насилието, омразата или богохулството.

3.43 Политическите партии се увеличили като брой (наброяват приблизително 300), те са склонни да се разделят по сектантски или етнически линии, като има малко светски и либерални партии. Местни източници описват политическата система като повлияна от фракции, като различните министерства се влияят от определени религиозни или етнически групи, а по този начин се намаляват ролята на другите групи. Местни наблюдатели твърдят, че мощни политически блокове в рамките на

правителството се съпротивляват на усилията от 2015 г. за преминаване към по-технократично правителство.

3.44 Мащабни и изпълнение с насилие протести се проведеха в Басра през 2018 г., което доведе до смъртта на протестиращи. Демонстранти поискаха от правителството да обърне внимание на проблеми, свързани с безработицата сред младежта, инфраструктурата, включително на надеждността и качеството на водата и електричеството, както и на проблемите на общественото здравеопазване. Доставянето на интернет услуги беше прекъснато, за да се предотврати организирането на подобни протести през юли 2018 г.

Държавни служители

3.45 Въоръжени групировки, включително оставащите клетки на ИДИЛ, може да атакуват лица, работещи в определени области на правителството. По време на окупацията на ИДИЛ много държавни и общински работници в тези области изпълняваха своите редовни функции, свързани с обществени услуги, но в рамките на добре организираната бюрокрация на ИДИЛ.

3.46 Високопоставените политици и държавни служители разполагат със значителни екипи по охрана. Правителството не е в състояние да осигури сигурност и закрила за всички служители. МВРТ няма доказателства, които да предполагат, че въоръжените групировки редовно са атакували семействата на правителствени служители, въпреки че членовете на семействата им са били убивани или ранени по време на нападения срещу правителствени служители или членове на ИСС.

3.47 МВРТ оценява, че служителите на високо или средно ниво във въоръжените сили са изправени пред умерен риск от насилие от въоръжени противници на правителството. Длъжностни лица от по-ниско ниво и държавни служители, базирани в офиси, са изправени пред нисък риск от насилие.

Връзки с партията БААС

3.48 Между 1968 и 2003 г. членството в партията БААС беше предпоставка за наемане на работа на държавни позиции. След отстраняването на Саддам Хюсеин и неговото правителство през 2003 г. преходната администрация, ръководена от САЩ, проведе процес на отстраняване на елементи от партията БААС, което доведе до уволнението на хиляди лица. Конституцията забранява партията, но предвижда равенство пред закона за бившите "обикновени членове" на партията БААС.

3.49 Следвоенната преходна администрация създаде Висша комисия за отстраняване на членове на БААС, която да ръководи усилията за премахване на влиянието на партията БААС. Законът за отчетност и правосъдие (2008 г.) установи наследника на горепосочената висша комисия - Комисията за отчетност и правосъдие. Законът включва мерки, за да се гарантира, че сунитите, доминирали партията БААС, не са изключени от процесите на управление в Ирак, включително като се позволява на някои членове на партия БААС от по-ниско ниво да се върнат на държавна служба. Повечето лица, уволнени съгласно предходните разпоредби, имат право на достъп до пенсиите си.

3.50 В Ирак съществува широк консенсус, че санкциите срещу партията БААС не трябва да се прилагат към членовете на партията като физически лица. Този консенсус се основава на признанието, че доминиращото положение на партията БААС във всички аспекти на управлението е принудило милиони иракчани да се присъединят към партията. Независимо от това местни източници съобщават, че приписана връзка с партията БААС се използва като заплаха срещу сунити, особено в районите с шиитско мнозинство като южен Ирак. Колеги, които се конкурират за повишение в държавна служба, може да заплашат държавни служители сунити с обвинения, че са членове на БААС.

3.51 МВРТ оценява, че бивши високопоставени служители на партията БААС са изправени пред висок риск от официална и социална дискриминация, особено когато се опитват да си осигурят заетост. Хората с връзки от по-ниско ниво с партията БААС са изправени пред по-малък риск от официална и социална дискриминация.

ГРУПИ, КОИТО СА ОБЕКТ НА ИНТЕРЕС

Граждански организации

3.52 Конституцията предвижда свобода на сдружаване, с изключение на лицата, които подбуждат или насърчават тероризма, както и партията БААС. На практика бюрократичните и правни ограничения, включително законите за ограничаване на чуждестранния персонал и правилата, уреждащи конституцията, създаването и отчетността на НПО-та, влияят върху процеса по регистрация за граждански организации. Лошите условия по сигурността също пречат на дейността на НПО-та. МВРТ има информация, че няколко хиляди нови организации са били регистрирани след разгрома на ИДИЛ. Правителството твърди, че отнема един месец, за да се регистрира нова НПО, което е по-кратко, отколкото през миналите години. Законите в региона на Кюрдистан са различни и често по-малко строги. Много повече НПО-та работят в този регион в сравнение с останалата част от страната, въпреки че повечето от тях са местни кюрдски НПО.

3.53 Много граждански организации съобщават, че са изправени пред пряк и непряк тормоз и насилие от страна на въоръжени групировки и екстремисти. Местните НПО-та внимават къде показват логото си, а служителите на организации на гражданското общество, ангажирани на местно ниво, особено тези с международни връзки, често не посочва точно къде работят в местните общности. Местни източници съобщават, че хората, работещи в областта на правата на човека или предоставящи помощ на вътрешно разселените лица, са изправени пред по-висок риск от останалите.

3.54 МВРТ оценява, че хората, работещи за граждански организации на територията на цял Ирак, са изправени пред нисък риск от официална дискриминация. Хората, работещи за граждански организации с международни връзки, включително с ООН, са изправени пред умерен риск от социална дискриминация. Хората, работещи за организации на гражданското общество по въпросите на правата на човека или помагащи вътрешно разселените лица, са изправени пред умерен риск от социално насилие.

Медии

3.55 Конституцията предоставя широка защита на свободата на изразяване. На практика се прилагат законови ограничения. Законодателството забранява клеветата, както и производството, вноса, публикуването или притежаването на писмени материали, рисунки, фотографии и филми, които нарушават общественото приличие. Ирак беше на 160-о място от 180 държави в Индекса на "Репортери без граници" за свободата на медиите през 2018 г. "Фрийдъм Хаус" даде на Ирак 71 от 100 точки (където 0 представлява пълна свобода на печата) и оценката на "несвободен".

3.56 Ирак има активни медии с над дузина частни телевизионни станции и наличен достъп до основните сателитни телевизии на арабски език. От 2003 г. насам са създадени стотици печатни издания. Повечето медии представят възгледите на своите райони и поддръжници, главно различни политически или сектантски блокове.

3.57 Правителството понякога е ограничавало достъпа до интернет, особено за да предотврати набирането на войници за ИДИЛ, но такива мерки са били предприемани и за други цели, включително за предотвратяване на това студенти да мамят на изпити или за предотвратяване на протестна дейност. Политическите участници в Ирак използват интернет, за да организират и критикуват политическите си противници. Според "Фрийдъм Хаус" навлизането на интернет в Ирак през 2016 г. е било 17 на сто.

3.58 Местни и международни източници съобщават, че властите в някои части на страната са арестували и тормозили журналисти и са принуждавали медии, които са отразявали чувствителни теми като проблеми на сигурността или са критикували правителството, да затворят. Местни източници съобщават за широко политическо покровителство в медиите (отбелязвайки, че повечето медии са собственост и се управляват от политически или сектантски интереси), както и че самоцензурата от страна на журналистите е широко разпространена. Организацията "Репортери без

граница" твърди, че много иракски журналисти рутинно се сблъскват със заплахи, опити за убийства, нападения, отказ за достъп до места, откъдето искат да правят материали, както и конфискация на оборудване.

3.59 Хюман Райтс Уоч съобщи, че журналистите, които искат да отразяват протестите в региона на Кюрдистан през декември 2017 г., бяха арестувани и задържани за осем дни, преди да бъдат представени пред съдия. Според съобщенията журналистите са били принудени да подписват обещания да не протестират или да критикуват правителството в социалните медии. Регионалното правителство на Кюрдистан отрича тези твърдения, като заявява, че задържаните са арестувани с цел предотвратяване на насилие. Комитетът за защита на журналистите, международна неправителствена организация, заяви, че силите за сигурност в Кюрдистан са нападнали журналисти, отразяващи протестите срещу регионалните икономически политики през март 2018 г., както и че не са им позволили да предават от района.

3.60 МВРТ оценява, че журналистите са изправени пред умерен риск от официална и социална дискриминация.

Студенти и преподаватели в университети

3.61 МВРТ няма информация с конкретни примери за атаки срещу преподаватели в университети или студенти, включително студенти, които са учили или са живели в чужбина. Правителството очаква студентите, които са учили в чужбина със стипендии от иракското правителство, да се завърнат и да гарантира заетост на тези студенти. Обикновено се изискват връзки с правителството за получаване на стипендия и е вероятно връщащите се носители на стипендии да произхождат от семейства с добри връзки. Много високопоставени държавни служители са учили в чужбина.

3.62 МВРТ оценява, че студентите или преподавателите в университети не са изложени на риск от официална или социална дискриминация въз основа на заетостта или образованието си нито в Ирак, нито в чужбина.

Жени

3.63 Конституцията предоставя на жените специфични права съгласно законите, включително свобода от дискриминация и право на глас, както и гарантира социална и здравна сигурност. На практика жените са изправени пред различни форми на правна и социална дискриминация. Жените се ползват от по-голяма правна защита в региона на Кюрдистан, но консервативните социални норми ограничават участието на жените в обществения живот в цялата страна.

3.64 Конституцията предвижда, че жените трябва да заемат най-малко 25 на сто места както в Съвета на представителите, така и в провинциалните съвети (вж. [Политическа система](#)). В регионалното събрание на Кюрдистан се предвиждат 30 на сто от местата за жени (вж. [Регион на Кюрдистан](#)).

3.65 Жените в Ирак изпитват икономическа дискриминация при достъпа до заетост, кредити и собствен капитал. МВРТ има информация, че жените рутинно се нуждаят от разрешение от съпрузи или роднини от мъжки пол, за да се занимават с икономически дейности извън дома. В по-слабо развитите райони на Ирак уповането на традиционните - а не на официалните правосъдни системи може да доведе до лоши резултати за жените (вж. [Съдебна система](#)).

3.66 Нито един конкретен закон не криминализира домашното насилие. Член 29 от Конституцията забранява всички форми на насилие и тормоз в семейството, но съпругът има законното право да наказва съпругата си съгласно Член 41 от *Наказателния кодекс* (от 2003 г.). Опитите за изменение на Наказателния кодекс, за да бъде приведен в съответствие с Конституцията, се провалиха с мотива, че настоящият Наказателен кодекс отразява религиозните нрави. Много иракчани, включително в правителството, смятат домашното насилие за тема от личния живот. Наказателният кодекс признава честта като смекчаващ фактор в престъпления, включващи насилие от страна на мъже срещу жени или деца. Извършителите на престъпления, свързани със сексуално насилие, биват оневинени, ако сключат брак със своята жертва. Точна статистика не е налична, но убийствата на честта могат да са стотици годишно и да включват жертви, които са тийнейджъри.

3.67 МВРТ има информация за случаи на насилствен брак на непълнолетни въпреки законодателство, което предвижда, че лицата трябва да са навършили 18 години, за да сключат брак. Действащите закони позволяват на съдия да одобри брака на лице между 15 и 18 години в "спешни" ситуации. Много бракове на непълнолетни лица биват нерегистрирани, което затруднява регистрирането на раждането на деца от тези бракове. Вдовиците, чиито бракове не са били регистрирани, могат да се сблъскат с трудности при придобиването на

достъп до финансова и друг вид подкрепа, тъй като много правни документи изискват мъжът, глава на семейство да даде разрешение, включително за пътувания в чужбина и за регистриране на дете в училище.

3.68 През декември 2017 г. Съветът на представителите отхвърли промени в Закона за личния статут, които щяха да предоставят въпросите за брака, развода и наследството на религиозните, а не на светските съдебни органи. Съветът на представителите прие принципно измененията през ноември 2017 г. и това представляваше втори опит за въвеждане на значителни изменения в Закона за личния статут. През 2014 г. Министерският съвет одобри изменения в законодателството, които щяха да позволят на родителите и религиозните съдии да одобряват браковете на момичета от деветгодишна възраст и да ограничат правата на жените след развод, както и във връзка с наследяването. Измененията не бяха внесени в парламента след международна и вътрешна критика.

3.69 През 2011 г. Регионалното събрание на Кюрдистан прие Закон за насилие в семейството, който криминализира домашното насилие, което по определение включва психическо и сексуално насилие, както и генитално осакатяване на жени.

3.70 МВРТ оценява, че жените в Ирак са изправени пред умерен риск от официална дискриминация и пред умерен риск от социална дискриминация и насилие. Жените са изправени пред висок риск от домашно и семейно насилие. Този риск се засилва за жени, които са членове на етнически или религиозни малцинства.

ЛГБТИ

3.71 Наказателният кодекс не забранява еднополовите отношения и съдилищата не прибягват до ислямския закон по въпроса. Никой закон не защитава изрично от дискриминация хората, които са лесбийки, гей, бисексуални, транссексуални и интерсексуални (ЛГБТИ). Местни и международни групи съобщават, че насилието над хора въз основа на тяхната сексуална ориентация или полово изразяване се проявява понякога от страна на държавните представители и може да включва отвлечения и убийства. НПО-та и активисти, работещи от името на ЛГБТИ общността, могат да си навлекат сходни прояви на насилие.

3.72 Местни и международни групи съобщават, че социалната дискриминация срещу ЛГБТИ е всеобхватна и вследствие на това много хора не се идентифицират публично като такива. ЛГБТИ лица, които се представят публично като членове на тази общност, често се сблъскват с тормоз и насилие от страна на своите семейства и общности. Може да им бъдат отказани услуги, включително здравни грижи. ЛГБТИ лицата често не съобщават за тормоза от страх от по-нататъшна виктимизация или действия на дискриминация, или насилие в резултат на това, че са признали своята сексуалност или полова ориентация.

3.73 Мъжете, възприемани като гейове или непроявяващи мъжко поведение, могат да бъдат обект на дискриминация и насилие. На 4 юли 2017 г. нападатели намушкаха и убиха в Багдад Карар Нуши [Karar Nushi], актьор, модел и студент, заради това, че е възприеман като женствен. Има съобщения, че той е получавал заплахи за смърт месеци наред.

3.74 Правителството не прави особено много за защита на ЛГБТИ общността, а представители на властта са подлагали на съдебно преследване хора, участвали в еднополова сексуална дейност, неприличие в обществото или проституция. През 2017 г. Държавният департамент на САЩ съобщи, че в Ирак липсват закони или механизми от наказателното правосъдие за съдебно преследване при престъпления, мотивирани от предразсъдъци срещу ЛГБТИ общността. Правителството създаде работна група за ЛГБТИ през 2012 г., но я разпусна през 2014 г.

3.75 МВРТ оценява, че хората, които са от ЛГБТИ общността, са изправени пред висок риск от официална и социална дискриминация и насилие въз основа на тяхната сексуална ориентация и полова идентичност. МВРТ оценява, че е малко вероятно дадено лице да може да живее открит живот като член на ЛГБТИ общността в Ирак.

Деца

3.76 В Ирак има много висок дял деца и млади хора. Според социално-икономическо проучване на домакинствата в Ирак, което анализира тенденциите при населението между 2007 и 2012 г., около 50 на сто от иракчаните тогава са били на възраст под 18 години. Други 20 на сто от хората са били на възраст между 18 и 29 години.

Около едно от четири деца са живеели в бедност. Децата, живеещи в райони, засегнати от конфликти, и вътрешно разселените деца са били най-тежко засегнати. Процентът на бедност е бил висок при децата, живеещи в южните провинции, включително в Ал Мутана (52,3 на сто от децата), Кадисия (43,8 на сто от децата), Майсан (42,2 на сто от децата) и Ди Кар (40,7 на сто от децата). 30,4 на сто от децата в селските райони са живеели в бедност в сравнение с 13,4 на сто в градските райони. Нивото на детска бедност в региона на Кюрдистан е било 3,5 на сто, сочат данни на Детския фонд на ООН (УНИЦЕФ).

3.77 Конфликтът с ИДИЛ и нейната окупация на територия засегнаха особено много децата, които продължават да страдат от последиците от насилието. Разселените деца се завръщат по домовете си. УНИЦЕФ съобщи през април 2018 г., че над 1,8 милиона деца са се върнали по домовете си, а още един милион продължават да бъдат разселени.

3.78 Загубата на родители и на лица, полагащи грижи, поради конфликта изложи децата на рискове от тормоз, експлоатация и насилие. Конфликтът с ИДИЛ и нейната окупация и администрация в териториите причиниха травми на децата в засегнатите райони. ИДИЛ също набираше насила деца като разузнавачи, наблюдатели и шпиони, за персонал на контролно-пропускателните пунктове, за превоз на експлозивни и оборудване, за поставяне на взривни устройства и като атентатори самоубийци. През 2017 г. Държавният департамент на САЩ съобщи за набирането на деца войници в милициите на шиитите и йезидите.

3.79 Според иракското законодателство 14 години е законовата минимална възраст за заетост. МВРТ има информация, че между 4 и 18 на сто от децата на възраст между 6 и 14 години са ангажирани с детски труд, като има значителни регионални различия. Съгласно Закона за личния статут 18 години е законовата минимална възраст за сключване на брак, въпреки че съдиите могат да одобрят бракове на деца от 15 години в "спешни" случаи (вж. Жени). МВРТ има информация, че между приблизително 975 000 жени и момичета са били омъжени преди да са навършили 15 години, като има значителни регионални различия.

Бидуни и лица без гражданство

3.80 Бидуните са група от лица предимно без гражданство, които живеят в Ирак и Кувейт. Транслитерацията от арабската дума бидун [Bidoun] понякога се използва, но не е същата като бедуини, които са по-голяма етническа група от пустинни номади, срещани в по-широк регион. Бидун е арабска дума, означаваща "без" и е съкратена форма на "биду джинсия", което означава "без гражданство".

3.81 Много бидуни са от номадски племена, които са били в Кувейт по времето на неговата независимост през 1961 г., но които може да са с произход от земите на сегашен Ирак или Кувейт. Мнозинството от тях са сунити, като малка част са шиити. Съобщава се, че над 80 на сто от бидуните в Ирак живеят на юг близо до границата с Кувейт, въпреки че някои са се преместили на север. Други етнически и религиозни групи, които са без гражданство, не са известни като "бидуни".

3.82 Кувейт използва голям брой бидуни във въоръжените си сили по време на независимостта, но не им даде гражданство. Много бидуни избягаха от Кувейт, когато Ирак нахлу там през 1990 г., тъй като кувейтската армия започна да ги разглежда като заплаха за сигурността поради връзката им с Ирак. Кувейтското правителство не им позволи да се върнат след войната и много от тях останаха в Ирак.

3.83 Иракското правителство при управлението на партията БААС предостави гражданство на около 47 000 бидуна чрез пакет за помощ, наречен "макремия" [makremiyah]. За да получат гражданство, бидуните трябваше да заявят, че Кувейт

не е тяхното родно място и често се нуждаеха от спонсорство от местна племенна група. След 2003 г. бидуните вече не можеха да искат гражданство чрез "макремия". Бидуните, които не бяха в състояние или

не желаеха да приемат "макремия", продължиха да бъдат без гражданство. Според местните източници приблизително 54 000 бидуна продължават да бъдат без гражданство. Бидуните без гражданство нямат достъп до много услуги и възможности за работа в публичния сектор, нито могат да регистрират земя със собствените си имена, да сключват договори за наем или да наследяват имущество. Обикновено правителството не регистрира ражданията и смъртните случаи на бидуните без гражданство.

3.84 В Ирак има и хора без гражданство, различни от бидуните. Децата на овдовели бойци на ИДИЛ, дошли в Ирак от чужбина, децата на чуждестранни бойци или на чуждестранните съпруги на бойци на ИДИЛ, могат да останат без гражданство, докато майките им са изправени пред съда и на тях им се отказват документи, които доказват гражданство като например свидетелства за раждане. Държавният департамент на САЩ също така изброява като уязвими лица, които да останат без гражданство, ромите, бахайците, хората от южните блатисти райони, членовете на турските кюрдски племена Гоян и Омария край Мосул, както и мигрантите от Южен Судан.

3.85 МВРТ оценява, че бидуните без гражданство са обект на умерена степен на официална дискриминация, тъй като правителството не подновява личните карти, издадени преди 2003 г., така че им се отказва достъп до официална заетост. МВРТ няма доказателства за целенасочено насилие над общностите на бидуните. МВРТ оценява, че всички лица без гражданство са обект на умерена степен на официална дискриминация поради невъзможността им да получат документи за самоличност, необходими за достъп до здравни и образователни услуги.

Хора с увреждания

3.86 Съгласно иракското законодателство пет процента от работните места в публичния сектор са запазени за хора с увреждания. Изискванията на хората с увреждания трябва да се вземат предвид при проектирането на сградите. Хората с увреждания и лицата, които се грижат за тях, имат право на данъчни облекчения и на държавни помощи под формата на парични плащания.

3.87 НПО-та съобщават, че прилагането на горепосочените мерки е непоследователно и че квотите и държавната помощ невинаги са прилагани и понякога се игнорират. Някои хора може да не получат помощи, на които имат право поради нежелание да съобщят за увреждането си. Контактите в страната съобщават, че нараняванията при война са по-малко стигматизирани, докато психологическите и интелектуалните увреждания са обект на голяма стигма и биват недостатъчно обявявани.

3.88 МВРТ оценява, че хората с физически увреждания са изложени на нисък риск от официална или социална дискриминация. Хората с психологически или интелектуални затруднения са изправени пред нисък риск от официална дискриминация и умерен риск от социална дискриминация.

4. ДОПЪЛНИТЕЛНИ ОСНОВАНИЯ ЗА ЗАКРИЛА

ПРОИЗВОЛНО ОТНЕМАНЕ НА ЖИВОТА

Извънсъдебни убийства

4.1 Правозащитни групи твърдят, че правителството и свързаните с правителството сили са участвали в извънсъдебни убийства особено на заподозрени от ИДИЛ. Правителството не публикува редовно доклади за разследвания на предполагаеми извънсъдебни убийства от страна на правителствени представители, а местни и международни източници твърдят, че съществува всеобхватна култура на безнаказаност.

Насилствени или принудителни изчезвания

4.2 НПО-та и международни организации смятат, че голям брой хора са станали обект на принудителни изчезвания. Правозащитни групи твърдят, че мъжете и момчетата, обвинени за връзки с ИДИЛ, са изчезвали и че както иракските, така и силите на СМ са отговорни за изчезванията. МВРТ не успя да намери надеждни оценки за броя на хората, подложени на насилствено или принудително изчезване.

4.3 Докладът на човешките права на Държавния департамент на САЩ за 2017 г. оценява, че насилствените или принудителните изчезвания имат финансови, политически или сектантски мотиви, както и че извън районите, които преди това са били контролирани от ИДИЛ, най-често отговорност носят престъпни банди. МВРТ има информация, че влошаващата се ситуация със сигурността и икономиката в Ирак е довела до увеличаване на броя на насилствените изчезвания, свързани с престъпни банди. ИДИЛ носи отговорност за голям брой насилствени или принудителни изчезвания, включително за отвличането на членове на правителствените сили за сигурност, на етнически и религиозни малцинства и на други общности, които не са сунити.

Смъртни случаи в ареста

4.4 Комитетът срещу изтезанията изрази безпокойство през септември 2015 г. относно твърдения за смъртни случаи по време на задържане в ареста и отбеляза, че правителството не е предоставило никаква информация за случаите на смърт при задържане в ареста въпреки исканията му. Амнести Интернешънъл съобщава за случаите, в които цивилни са загинали в арестите на свързани с правителството сили в провинция Анбар. Хюман Райтс Уоч твърди, че силите за сигурност държат предполагаеми сътрудници на ИДИЛ в опасни и нечовешки условия, които могат да бъдат опасни за живота. През 2017 г. Държавният департамент на САЩ определи условията в някои центрове за задържане като "застрашаващи живота", включително при задържане в рамките на досъдебно производство. Пренаселеността, липсата на адекватна закрила за уязвимите хора и липсата на храна може да доведе до риск за живота в затворите.

СМЪРТНО НАКАЗАНИЕ

4.5 Конституцията позволява лишаване от правото на живот в съответствие със закона и въз основа на решение, издадено от компетентен съдебен орган. Конституцията забранява помилването за терористични престъпления. Иракското законодателство предвижда автоматично обжалване в случаите на смъртно наказание и президентът трябва да одобри смъртната присъда. Смъртни присъди рядко биват отменени.

4.6 Точни данни за броя на екзекуциите, извършени в Ирак, е трудно да бъдат получени. Публичният натиск върху правителството да реагира категорично на престъпления, извършени от ИДИЛ, вероятно ще доведе до увеличаване на броя на екзекуциите. Наскоро няколко души получиха смъртни присъди за присъединяването си към ИДИЛ по време на окупацията, включително жени и деца, както и чуждестранни и местни бойци. Жени, обвинени в сключване на брак с бойци на ИДИЛ или в подкрепа на техните дейности, са изправени пред екзекуция.

4.7 През септември 2017 г. бившият Върховен комисар на ООН по правата на човека Зейд Раад Ал Хусейн осъди екзекуцията на 42 затворници в рамките на един ден в затвора Ал Хут в град Насирия. Иракски правителствени служители заявиха, че екзекутираните затворници са били иракчани, свързани с ИДИЛ или Ал Кайда, и са били осъдени съгласно антитерористичните закони за престъпления, сред които са отвлечане, въоръжен грабеж, убийство на членове на силите за сигурност и детониране на самоделни взривни устройства. ООН и международните неправителствени организации разкритикуваха липсата на правна помощ, която да е достъпна за подсъдимите, и заявиха, че на тях им е бил отказан надлежен процес и справедливо съдебно дело.

ИЗТЕЗАНИЯ

4.8 Конституцията забранява всички форми на изтезания и нечовешко отношение и предоставя на жертвите право на обезщетение. Въпреки конституционните защити Държавният департамент на САЩ и международните неправителствени организации съобщават за случаи на изтезания и други злоупотреби от страна на правителствените сили в Ирак, включително в региона на Курдистан.

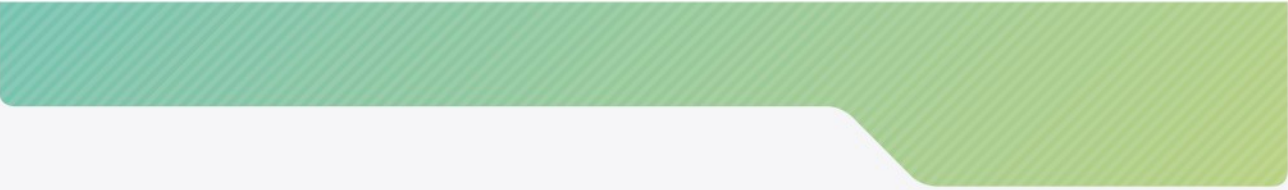
4.9 Международните неправителствени организации твърдят, че след разгрома на ИДИЛ правителствените сили са измъчвали предполагаеми бойци на ИДИЛ. Амнести Интернешънъл съобщава, че както ИСС, така и кюрдските сили са извършвали изтезания. Хюман Райтс Уоч съобщава, че изтезанията над момчета на възраст между 11 и 17 години, задържани в региона на Курдистан, включвали това те да бъдат държани в стресови позиции, горени с цигари, бити, подложени на електрически шок и заплашени с изнасилване, за да бъдат накарани да признаят връзката си с ИДИЛ.

ПРОИЗВОЛНИ АРЕСТИ И ЗАДЪРЖАНИЯ

4.10 Конституцията и *Наказателно-процесуалният кодекс* (1971 г.) забраняват произволен арест и задържане, въпреки че друго законодателство предоставя на силите за сигурност широка свобода на преценка за арест и задържане в периоди, обявени от правителството като национално извънредно положение. На практика в цялата страна, включително в района на Курдистан, правителствените сили арестуват и задържат особено мъже сунити без достъп до правна помощ. Амнести Интернешънъл съобщава, че силите за сигурност извършват арести без съдебни заповеди и без да информират арестуваните или техните семейства за каквито и да е обвинения. Задържаните, особено арестуваните по подозрения за тероризъм, често нямат достъп до какъвто и да е външен контакт, включително семейството им и законовите им представители в продължение на седмици или месеци след ареста им.

4.11 Комитетът на ООН срещу изтезанията изрази загриженост относно съобщенията за тайни съоръжения за задържания, където предполагаеми терористи или други заподозрени, за които трябва да бъде осигурено високо ниво на сигурност, са

задържани за продължителни периоди от време. Докладът за правата на човека на Държавния департамент на САЩ за 2017 г. твърди, че след разгрома на ИДИЛ в районите, които са били под неин контрол, групите на СНМ са арестували и задържали лица и по-конкретно вътрешно разселени мъже суните, без да информират семействата им и без достъп до правни съвети или справедлив процес. Правителството твърди, че са необходими ефективни проверки

за предотвратяване на това терористите да проникнат при вътрешно разселените лица, както и че от 2016 г. насам е предприело стъпки за намаляване на риска от злоупотреби от страна на правителството и на свързаните с правителството сили на пунктовете за проверка.

5. ДРУГИ СЪОБРАЖЕНИЯ

ДЪРЖАВНА ЗАКРИЛА

5.1 Годишите на конфликти, включително неотдавнашния конфликт с ИДИЛ, ограничиха капацитета на държавната инфраструктура, на включително механизмите за държавна закрила да предоставят услуги.

Иракски сили за сигурност (ИСС)

5.2 ИСС отговарят за сигурността в Ирак и включват иракската армия, федералната полиция и провинциалните полицейски сили. Армията се отчита пред министъра на отбраната, а полицията - пред министъра на вътрешните работи. Министър-председателят е главнокомандващ. Службата за борба с тероризма се отчита пряко пред министър-председателя, както правят и СНМ.

5.3 Уважавани НПО-та съобщават за нарушения на правата на човека от страна на ИСС, включително за преследване на сунити. ИСС не успяха да предприемат действия по отношение на нарушенията на правата на човека от други участници като например СНМ. МВРТ оценява, че макар иракското правителство да предприема стъпки в усилията си да ограничи нарушенията на правата на човека от страна на ИСС, неговата способност да упражнява централизиран контрол върху действията на ИСС в тази област е ограничена. Докладът за човешките права на Държавния департамент на САЩ за 2017 г. отбелязва, че иракското правителство рядко оповестява информация за разследвания на нарушения на човешките права, за които се предполага, че са извършени от ИСС.

Сили за народна мобилизация (СНМ или *Ал-Хашд Ал Шааби*)

5.4 СНМ са одобрена от правителството представителна организация, включваща над 200 въоръжени групировки, които са предимно шиитски. СНМ включва малък брой сунитски племенни бойци и малцинствени групи. Много от тези групировки съществуват от известно време и имат тесни връзки с Иран. През 2016 г. Министерският съвет реши да постави СНМ под централизиран контрол като независима военна организация и това беше официално извършено от министър-председателя през март 2018 г. Държавният департамент на САЩ обаче оценява, че централното правителство няма капацитет, за да осъществява постоянен контрол върху СНМ, както и че групировките на СНМ са извършили нарушения на човешките права, включително принудително изчезване, изнудвания, изтезания и извънсъдебни убийства. Много от групировките на СНМ се състоят от доброволци, които са преминали през ограничено обучение. Все още не е ясно доколко официалното включване на СНМ в ИСС ще разшири действителния контрол на федералното правителство над дейностите на СНМ.

Иракски полицейски сили

5.5 Иракските полицейски сили докладват на министъра на вътрешните работи и са разделени на две основни административни групи: Иракската полицейска служба и Федералната полиция. Иракската полицейска служба действа като общинска полиция, а Федералната полиция е паравоенна организация, която редовно провежда съвместни операции

с иракската армия и СММ. Иракската полицейска служба и Федералната полиция имат общо около 300 000 членове.

5.6 Полицията се занимава с антитерористични дейности, но нейната роля е засенчена от ролята на различни милиции в борбата срещу ИДИЛ. Антиправителствените милиции и в частност ИДИЛ са осъществявали атаки срещу полицията. ИДИЛ може да продължи да представлява заплаха за полицията и други правоприлагащи органи.

5.7 Държавният департамент на САЩ оценява, че иракската полиция е извършвала нарушения на правата на човека, включително получаване на признания, получени със сила. Корупцията е широко разпространена на много нива, включително като подкупи за намаляване на броя обвинения или за тяхната отмяна. Министърът на вътрешните работи Мохамед ал-Габан призна пред британските медии през 2016 г., че много иракчани нямат доверие на полицията заради "нейния провал да спре атентаторите с бомби", както заради и "всеобхватната" корупция.

Съдебна власт

5.8 Иракската съдебна система е комбинация от гражданско и ислямско право. Конституцията гласи, че никой закон не може да противоречи на "установените разпоредби на исляма". Двете най-висши съдилища в Ирак са Федералният върховен съд, отговорен за конституционните въпроси, и Касационният съд, последна инстанция за всички дела, които не са свързани със сигурността. Касационният съд решава дела, свързани с държавни служители и с противоречие между юрисдикция между подчинени съдилища. Подчинените съдилища включват Апелативния съд, Първоинстанционния съд и съдилищата за личния статут, трудовите, наказателните, религиозните въпроси и въпросите на непълнолетните.

5.9 Конституцията гарантира съдебна независимост. Висшият съдебен съвет има административна власт над съдебната система. МВРТ оценява, че политиката и сектантството продължават да оказват влияние върху съдебните назначения и решения, а премахването или намаляването на това влияние е ключово изискване от последните протести на населението. Членовете на съдебната система продължават да са изправени пред значителен натиск, включително на сплашване и насилие, особено при дела, свързани с организирана престъпност, корупция и дейности на милициите. Въоръжени групи са извършвали нападения срещу съдии. Корупцията е често срещана и съдилищата не разполагат с ресурси, включително с възможности за извършване на експертизи. В региона на Курдистан законодателството изисква кюрдският съдебен съвет да бъде независим от Министерството на правосъдието на КРП, въпреки че през 2017 г. Държавният департамент на САЩ съобщи, че КРП продължава да влияе при политически чувствителни случаи.

5.10 Липсата на държавен капацитет и на силни традиции означават, че племенната култура продължава да играе важна роля за разрешаване на спорове особено в победните райони на юг и запад. Някои граждани на Ирак са се обръщали към местните милиции и към религиозни и племенни групировки, за да излязат със съдебни решения, вместо да търсят правна защита чрез официалната правосъдна система. Жените са особено уязвими и МВРТ има информация за съобщения за съдебни решения от традиционното или религиозното правосъдие, в които жените са били присъдени като обезщетение при спорове. Жените често са изправени пред жестоки наказания за нарушаване на племенните обичаи.

ВЪТРЕШНО ПРЕМЕСТВАНЕ

5.11 Годишните на конфликти, включително конфликта с ИДИЛ, доведоха до разселване на голям брой хора. Международната организация за миграция изчислява, че 3,5 милиона души са се върнали на мястото им на произход между януари 2014 г. и февруари 2018 г. Службата на ООН за координация на хуманитарните въпроси оценява, че над

1,6 милиона души са се завърнали в домовете си от април 2017 г. насам. Към юли 2018 г. приблизително два милиона души продължават да бъдат разселени, а около четири милиона души са се върнали в домовете си, включително почти

1,5 милиона души, които са се завърнали в Нинава. Непропорционално висок брой вътрешно разселени лица идват от малцинствените общности, включително сунити, тюркмени, йезиди, шабаци и християни. Конфликтът доведе до това религиозно смесени райони да станат по-хомогенни - обикновено шиитски или сунитски - като по този начин ограничи възможностите за вътрешно преместване. МВРТ оценява, че в повечето случаи вътрешното преместване за религиозни и етнически

малцинствата е трудно. Всеки провинциален съвет има собствена политика относно местните изисквания за влизане, включително и за други граждани на Ирак.

Регион Кюрдистан

5.12 От 2006 г. насам много хора получиха убежище в региона на Кюрдистан. МВРТ не е запознато с официални разпоредби относно процедурите и практиките на контролно-пропускателните пунктове в региона. Допускането до региона на Кюрдистан остава по преценка на КРП, което затегна ограниченията, включително изисквайки от лицата, които желаят да влязат, да имат спонсор. Местните източници твърдят, че прилагането на това изискване често е непоследователно на практика. Лицата, които преди са били от региона на Кюрдистан или са етнически кюрди, би трябвало да могат да влязат в региона на Кюрдистан с относителна административна лекота, но обстоятелствата и ситуацията могат да варират за всеки отделен случай. МВРТ има информация, че християните, йезидите и шабаците са успявали да влязат в региона на Кюрдистан сравнително лесно, но арабските сунити са били изправени пред трудности.

5.13 При влизане в региона на Кюрдистан, хора (включително чужденци), родени в региона или с роднински връзки в региона, могат да получат кюрдски документи за самоличност, включително национални документи за самоличност, отбелязващи като пребиваване в региона на Кюрдистан (вж. Документация). От иракчани от места извън региона и от други чужденци се изисква карта за пребиваване, която се издава след представяне на лицето в службата по местоживееене в квартала, в който те биха искали да пребивават. Картата за пребиваване позволява на притежателя да се движи свободно в региона на Кюрдистан и да получи достъп до услуги. Официално неетническите кюрди не могат да купуват имоти. Самотните хора и особено жените по причини, свързани с културата, не могат да наемат имоти самостоятелно. Липсата на умения да се разговаря на кюрдски език може да бъде допълнителна пречка за получаване на достъп до заетост и услуги.

5.14 МВРТ оценява, че вътрешното преместване в региона на Кюрдистан е трудно за всеки без спонсор или съществуващи мрежи от контакти в региона. МВРТ оценява, че някои лица като например самотни жени, деца и членове на ЛГБТИ общността биха били изправени пред рискове от официална и обществена дискриминация в региона на Кюрдистан, които са сходни с други части на Ирак.

Южен Ирак

5.15 Южен Ирак (включително провинциите Басра, Кербала, Уасит, Кадисия, Майсан, Ди Кар, Мутана и Наджаф) е по-сигурен от останалите части на страната, въпреки че в региона има престъпност и злоупотреба с наркотици. Има насилие между различни шиитски въоръжени групировки в южен Ирак, което е свързано най-вече с контрола върху земи и приходите от нефт. Местни източници предполагат, че насилието между шиитите засяга предимно лицата, които са активно въввлечени в милиция или племенна групировка. В южен Ирак живеят множество етнически и религиозни групи. Преобладаващото мнозинство са шиитите. Южен Ирак също е дом на иракчани от африкански произход, кюрди фаили, християни и сабеи мандейци.

5.16 Конфликтът доведе до това, че религиозно смесени райони станаха по-хомогенни, обикновено шиитски или сунитски, но местни източници твърдят, че толерантността към религиозните малцинства продължава да бъде по-висока в южен Ирак, отколкото в централен Ирак. Източниците също така казват, че вътрешното преместване на юг е трудно за етническите и религиозните малцинства и че шиити без местни семейни, племенни или политически контакти биха имали трудности при включването им в общността. Въпреки това и шиитите, и сунитите иракчани, които са искали убежище в чужбина и са се завърнали в Южен Ирак, са го направили без значителни затруднения.

5.17 От лице, което желае да се премести в Басра, се изискват роднински връзки или приятел, който да гарантира, че лицето "няма връзка с тероризма и с добър характер".

Поръчителят трябва да мине през проверка на службите за сигурност и физически

да присъства на съответния контролно-пропускателен пункт. Ако лицето, което иска достъп до провинцията, е вътрешно разселено лице, то трябва да се регистрира и в Министерството на разселването и миграцията.

5.18 Възможностите за заетост продължават да бъдат ограничени в Южен Ирак въпреки голямата петролна индустрия. Местни източници отбелязват, че хора от южен Ирак се преместват вътрешно в други райони на Ирак като например Багдад в търсене на работа. Местните власти изпитват затруднения да предоставят основни инфраструктурни услуги като електричество и вода. Капацитетът, а понякога и желанието на местните власти да осигурят защита на малцинствените групи в Южен Ирак са ограничени.

5.19 МВРТ оценява, че вътрешното преместване в южен Ирак е възможно за всеки с местни семейни, племенни или политически контакти. Преместването в южен Ирак е трудно за лицата, които нямат такива връзки.

ОТНОШЕНИЕ КЪМ ЗАВРЪЩАЩИТЕ СЕ ЛИЦА

Процедури за излизане и влизане

5.20 При пристигането им на международното летище в Багдад информацията за самоличността на всички пътници, независимо от националността им, бива записана. Този процес се осъществява на всички международни летища в Ирак, включително в региона на Кюрдистан. Властите ще арестуват иракчанин, който се завръща, ако даденото лице е извършило престъпление и е била издадена заповед за ареста му. Други лица, дори тези, които са напуснали страната нелегално, няма да бъдат подложени на арест при пристигането си.

5.21 За да излезете от Ирак, са необходими валидни документи (обикновено паспорт) и подходящо одобрение (като виза) за влизане в предвидената дестинация. Нелегалното излизане от Ирак (включително чрез използване на фалшиви документи) е незаконно. МВРТ има информация, че лице, хванато да напуска нелегално страната, може да бъде задържано и да му бъдат повдигнати обвинения. МВРТ няма информация за каквито и да било съдебни преследвания на лица заради нелегално напускане на страната.

5.22 Иракчани, които са загубили иракския си паспорт или нямат такъв, трябва да кандидатстват за *пасаван* в иракско посолство или консулство в чужбина. За издаване на *пасаван* иракското представителство: проверява самоличността и гражданството на връщащото се лице спрямо документи в Ирак; потвърждава, че лицето се завръща доброволно в Ирак; както и проверява в базите данни на Министерството на вътрешните работи на Ирак за висящи криминални дела.

5.23 След пристигането в Ирак граничните служители проверяват подробностите за *пасавана* и потвърждават отново, че физическото лице влиза доброволно. Длъжностните лица записват данните от *пасавана* заедно с името и датата на раждане на приносителя. След това граничният служител информира приносителя, че *пасаванът* не важи за по-нататъшно пътуване. Според Министерството на вътрешните работи на Обединеното кралство граничните служители на летището в Багдад могат да напишат писмо, за да улеснят придвижването на лицето до мястото му на произход или заселване в Ирак. *Пасаваните* са често срещани и лица, които влизат с *пасавани*, не биват разпитвани как са напуснали Ирак, нито биват помолени да обяснят защо нямат друг вид документи.

Условия за връщащите се лица

5.24 МВРТ има значителни данни, че иракчани, на които е била предоставена закрила, се връщат в Ирак понякога само месеци, след като са си осигурили право на престой в Австралия, за да се съберат отново със семействата си, да създадат и управляват бизнес, да започнат или да се върнат на работа. Практиката да търсят убежище и след това да се завърнат в Ирак, когато условията позволяват, е добре установена сред

иракчаните, както показва големият брой лица с двойно гражданство от САЩ, страните от Западна Европа и Австралия, които се завръщат в Ирак. МВРТ има ограничени данни, които предполагат, че доброволно завръщащите се лица срещат трудности при обратното асимилиране в своите общности. Въпреки това местни източници казват, че връщането в Ирак може да бъде трудно, особено ако лицето не се върне общността, от която

произхождат. Интеграцията в нови общности е трудна и усложнена от влиянието на покровителството и непотизма върху много аспекти от живота.

5.25 Голям брой кюрди (предимно самотни мъже) се завръщат доброволно в региона на Кюрдистан особено от Обединеното кралство и страните от Европейския съюз. Относителната сигурност на региона в сравнение с други райони на Ирак насърчава завръщането. Както и в други райони на Ирак, семейните връзки са важни в региона на Кюрдистан. Реинтеграцията и по-специално достъпът до заетост и жилища са по-лесни за тези, които са запазили връзките си в региона.

ДОКУМЕНТАЦИЯ

5.26 Конституцията гласи, че гражданството е право на всеки иракчанин и е основата за националност, като отбелязва, че всеки, който е роден от иракска майка или с иракски баща, е иракчанин. *Закон за гражданството* (от 2006 г.) е по-прогресивен и приобщаващ от предходното законодателство: той премахва предишните разграничения между араби и хора, които не са араби, за процеса на натурализация, както и отменя законодателството, което отмени гражданството на кюрдите фаили. Въпреки това той обаче продължи да не предоставя гражданството на палестинците. Лицата, които не могат да получат гражданство и свързаните с него документи, нямат достъп до услуги, свобода на движение и други основни права.

5.27 Процедурите за издаване на документи са остарели. Данните се поддържат ръчно и повечето видове документация нямат подходящи защитни функции. Хората, живеещи в райони, засегнати от окупацията на ИДИЛ, може да са имали документи, издадени от ИДИЛ, които не се признават от правителството, или изобщо да нямат издадени документи (вж. [Удостоверения за раждане и смърт](#)). Процедурите по издаване и актуализиране на документи във всички случаи подлежат на подкуп и корупция. Иракските граждани имат четири официално издадени документи за самоличност: удостоверение за гражданство (*джинсия [jinsiya]*), лична карта за гражданско състояние (*битака шаксия [bitaka shakhsiyeh]* или *битака хауия [bitaqa hawwiya]*), карта за пребиваване и карта за обществено разпределяне (за хранителна дажба). Картата за гражданско състояние е най-надеждната от четирите.

5.28 Документите, издадени съгласно религиозни процедури, са приемливи в Ирак само за целите на регистрацията в службата за гражданско състояние. Граждански документи трябва да бъдат получени за доказване на брак, развод и попечителство. Поради липса на функции за сигурност гражданските документи също са ненадеждни освен когато са представени с потвърдена лична карта за гражданско състояние.

Удостоверения за раждане и смърт

5.29 Удостоверенията за раждане имат слаби функции за защита на сигурността. Болниците, гинеколозите, медицинските сестри и акушерките събират данни, удостоверяват документи и проверяват данни относно ражданията, както и издават актове за раждане. Болниците, в които има раждания, както и Министерството на здравеопазването пазят данни за ражданията. Отделът за граждански въпроси поддържа данни за раждания в своите архиви. Министерството на здравеопазването в регион Кюрдистан има компютъризирани данни на актове за раждане.

5.30 Децата, които са родени в райони, които са били окупирани от "Ислямска държава" преди нейното поражение през 2017 г., може да нямат актове за раждане, но изглежда, че данните за това са непоследователни дори за деца от един и същ район. Някои жители на Мосул съобщават, че удостоверения за раждане и брак са били издавани от ИДИЛ, но те не се признават от иракското правителство, което изисква браковете да бъдат сключени отново или свидетелствата за раждане да бъдат преиздадени от иракското правителство, за да имат достъп лицата до държавни услуги като карти за хранителни дажби.

5.31 На някои деца, родени при управлението на ИДИЛ, може да им бъде ограничена свободата на движение, както и могат да бъдат уязвими да останат без гражданство поради неспособност да докажат самоличността си. Родителството трябва да бъде

доказано, преди да може да бъде издаден акт за раждане, което може да се окаже трудно за деца на самотни майки (включително за жени, изнасилени по време на окупацията на ИДИЛ) или за деца, за които се подозира, че бащата е бил боец на ИДИЛ, който е бил убит.

Национална карта за самоличност

5.32 През март 2016 г. правителството започна да издава нови електронни карти за самоличност с намерението да замени старите национални карта за гражданско състояние и удостоверенията за гражданство. Новата карта има електронен чип, в който се съхраняват биометрични данни. Данните, съхранявани на картата, включват снимка на притежателя и информация за ириса му. Информацията ще се съхранява в централен дигитализиран национален регистър. Съобщава се, че новата лична карта е снабдена също с редица видими и невидими функции за защита от фалшифициране.

5.33 Процесът на получаване на нова електронна лична карта включва първо уговаряне на среща с местната служба за гражданско състояние чрез уебсайта на дирекцията за национални лични карти. Кандидатът може да изтегли формуляр за кандидатстване от същия уебсайт и трябва да го попълни, преди да се срещне с местната служба за гражданско състояние. Кандидатът трябва да занесе настоящата си лична карта, доказателство за гражданство, доказателство за пребиваване, карта за хранителни дажби и такса от 5000 иракски динара (приблизително 6 австралийски долара). Тези документи ще останат в Службата за гражданско състояние и ще бъдат анулирани при издаването на новата карта. Всички кандидати трябва да присъстват лично в службата, за да им бъде направена снимка и да им бъде сканиран ирисът. Местната Служба за гражданско състояние изпраща заявлението и биометричните данни до централния офис в Багдад, където информацията се проверява и картата става персонализирана, преди да бъде върната в местната Служба за гражданско състояние. Правителството съобщи, че е разпространило оборудването, необходимо за издаване на картите във всички провинции (включително в регион Кюрдистан) с изключение на Анбар, Нинава и Салах ад Дин, където военните операции продължават.

5.32 Валидността на новите карти е неясна, както и времето за обработка, което може да бъде между 15 и 90 дни.

Удостоверение за гражданство

5.34 Удостоверението за гражданство, издадено от Министерството на вътрешните работи, има слаби характеристики за защита. Министерството на вътрешните работи проверява гражданството спрямо документи, които подкрепят данните за него (включително регистъра за раждане и личните карти за гражданско състояние) и съхранява данните в своите архиви. МВРТ има информация, че е по-вероятно свидетелствата за гражданство да бъдат получени чрез фалшификация, отколкото личните карти за гражданското състояние или паспортите.

Паспорти

5.35 Настоящите паспорти от серия "А" и предишните паспорти от серията "G" са с международен стандарт с добри функции за защита. Паспортите от серия "S" (издадени между 2003 и 2006 г.) са по-уязвими на фалшификация, а в Ирак се предлагат техни евтини фалшиви версии.

5.36 Въпреки че настоящите паспорти от серия "А" имат добри функции за сигурност, те могат да бъдат издадени въз основа на редица подкрепящи документи като свидетелства за гражданство, лични карти за гражданско състояние, карти за дажби да храна и свидетелства за раждане. Тези подкрепящи документи могат да бъдат уязвими спрямо измама и фалшифициране, което увеличава риска от получаване на паспорти от серия "А" въз основа на фалшива документация.

5.37 Отделът за паспорти е част от Генералната дирекция за гражданство в Министерството на вътрешните работи. Той удостоверява документацията, проверява данните, издава паспорти и поддържа архив за това какво и кога е било издавано. Министерството на външните работи също събира данни, удостоверява документи и проверява данни относно заявления за паспорти, издадени в чужбина чрез иракските посолства и консулства.

РАЗПРОСТРАНЕНИЕ НА ИЗМАМИТЕ

5.38 Документите, издавани съгласно религиозни процедури, като удостоверения за брак, развод и попечителство, имат слаби или никакви характеристики за защита. Фалшивите документи са широко разпространени и евтини. Истински документи, получени чрез измама, също са често срещани, като най-често биват получени чрез плащане на подкуп на длъжностни лица. Повечето посолства на чужди страни изискват и трите основни документа за самоличност (паспорт, лична карта и удостоверение за гражданство), преди да обработят заявление за виза за влизане в тяхната страна, за да проверят и удостоверят информацията.